

Årsrapport 2018

SpareBank 1 Skadeforsikring

SpareBank **1**

INNHALDSFORTEGNELSE

ÅRSBERETNING	3
STYRET I FREMTIND FORSIKRING AS	11
STYRENDE ORGANER I FREMTIND FORSIKRING AS	12
BÆREKRAFT	13
ÅRSREGNSKAP OG NOTER FOR 2018	18
NØKKELTALL/HOVEDTALL	19
RESULTATREGNSKAP	20
BALANSE	21
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	23
ENDRING I EGENKAPITAL	24
NOTER	
NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER	25
NOTE 2 RISIKOSTYRING	31
NOTE 3 FORSIKRINGSRISIKO	32
NOTE 4 FINANSIELL RISIKO	36
NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON	38
NOTE 6 PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER	39
NOTE 7 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER	40
NOTE 8 FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG GJENFORSIKRINGSANDEL	42
NOTE 9 ALDERSFORDELTE FORDRINGER FORSIKRING	43
NOTE 10 INNTEKTER OG KOSTNADER FRA FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	44
NOTE 11 KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	45
NOTE 12 VERDSETTELSESHIERARKI	46
NOTE 13 FINANSIELLE DERIVATER	48
NOTE 14 FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI	49
NOTE 15 FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST	50
NOTE 16 SPESIFIKASJON AV AKSJEFOND OG AKSJER	51
NOTE 17 INVESTERINGSEIENDOMMER	53
NOTE 18 IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE)	56
NOTE 19 UTSATT IMPLEMENTERING AV IFRS 9	57
NOTE 20 SKATT	58
NOTE 21 AVSETNINGER /ANDRE FORPLIKTELSER	59
NOTE 22 ANDRE FORDRINGER	59
NOTE 23 SALGSKOSTNADER	59
NOTE 24 LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE	60
NOTE 25 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER	61
NOTE 26 PLIKTIGE FONDSAVSETNINGER	62
NOTE 27 ANDRE TEKNISKE AVSETNINGER	62
NOTE 28 SOLVENS II KAPITALKRAV	63
NOTE 29 EGENKAPITAL	65
NOTE 30 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN	65
REVISJONSBERETNING	67

SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING

ÅRSBERETNING FOR 2018

For SpareBank 1 Skadeforsikring ble 2018 et godt driftsår. Kundetilfredsheten var høy, og selskapet ble i 2018 nok en gang kåret til bransjevinner i Norske Kundebarometers årlige kundetilfredshetsundersøkelse. Selskapet oppnådde en tilfredsstillende lønnsomhet og økte samtidig sin markedsandel.

SpareBank 1 Skadeforsikring oppnådde i 2018 et resultat før skattekostnad på 716 mill. kroner (1.311 i 2017). Reduksjonen i resultat sammenlignet med fjoråret skyldes hovedsakelig lavere finansinntekter og høyere erstatningskostnader. Den underliggende lønnsomheten var tilfredsstillende og forsikringsresultatet endte på 593 mill. kroner i 2018 (776). Skadeprosenten økte med 4,8 prosentpoeng og endte på 63,5 %. Combined ratio ble 87,7 % for året. SpareBank 1 Skadeforsikring fikk netto finansinntekter på 127 mill. kroner (526) i 2018, tilsvarende en finansavkastning på 1,6 % (5,7).

SELSKAPETS STRATEGI

SpareBank 1 Skadeforsikring består av SpareBank 1 Skadeforsikring AS, samt datterselskaper og felles kontrollert virksomhet innenfor eiendom. SpareBank 1 Skadeforsikring AS har hovedkontor i Oslo og er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen eies av SpareBank 1- bankene og LO. SpareBank 1 Skadeforsikring AS bygger på mer enn 90 års erfaring som forsikringsleverandør, og har en markedsandel på 10,7 % per 31.12.2018. Selskapet understøtter strategien til SpareBank 1-bankene, overfor deres bedrifts- og privatkunder, samt LO-forbundene overfor deres medlemmer og foreninger.

I juni 2018 kom nyheten om at SpareBank 1 Gruppen og DNB vil slå sammen sine skadeforsikringsvirksomheter og dermed skape et av landets største skadeforsikringssselskaper. Sammenslåingen skjer ved at DNB Forsikring AS fusjonerer med SpareBank 1 Skadeforsikring AS. I oktober forelå godkjenningen fra Konkurransetilsynet og i desember kom godkjenningen fra Finanstilsynet. Fusjonen mellom SpareBank 1 Skadeforsikring AS og DNB Forsikring AS ble gjennomført 8. januar 2019 med regnskapsmessig virkning fra 01.01.19. Det nye selskapet har fått navnet Fremtind Forsikring AS.

Turid Grotmoll er ansatt som administrerende direktør. Det vises for øvrig til note om hendelser etter balansedagen for utfyllende informasjon.

SALG OG MARKED

Selskapets brutto premieinntekter ble 5.847 mill. kroner i 2018, tilsvarende en økning på 317 mill. kroner sammenlignet med 2017. Det meste av økning kom fra segmentet privatmarked, men også segmentet bedriftsmarked hadde vekst i brutto premieinntekter i 2018.

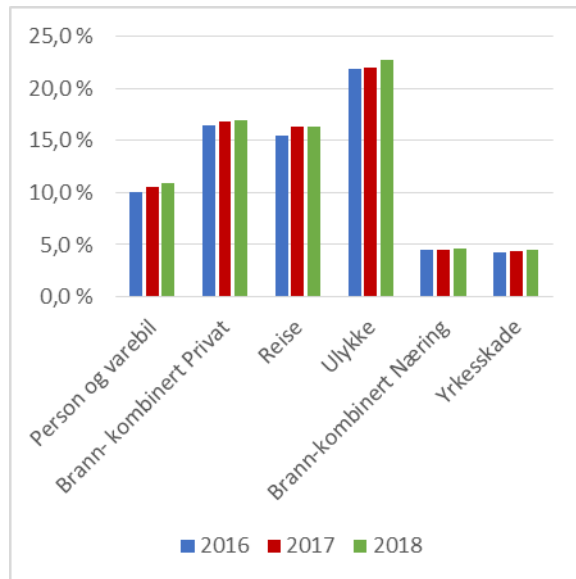
For å kunne ta ut potensialet for salg har selskapet fortsatt arbeidet med å fornye betjeningskonseptene og arbeidsdelingen mellom bankene og forsikringssselskapet. Selskapet har en klar ambisjon om å øke salget gjennom bankenes rådgivere med enkle og integrerte salgsløsninger. Salget innen privatmarkedet har økt kraftig også i 2018. Kombinert med en redusert avgang har det gode salget bidratt til positiv bestandsvekst. Salgsutviklingen for kjerneproduktene har vært god i alle kanaler, men det digitale salget økte mest i 2018.

Utvikling i markedsandeler

SpareBank 1 Skadeforsikring hadde en markedsandel på 10,7 % (10,4) pr. 31. desember 2018.

Innen Privatmarkedet hadde SpareBank 1 Skadeforsikring en markedsandel på 14,1 % (13,8) ved utgangen av 2018 og er Norges tredje største selskap innen privat skadeforsikring.

For utvalgte produktgrupper har markedsandelene for SpareBank 1 Skadeforsikring utviklet seg som følger:

Markedsandelen på Personbil har fortsatt den positive utviklingen fra 2017 og selskapet har hatt en god bestandsvekst gjennom hele året. På Brann Kombinert har markedsandelen økt noe i forhold til forrige år. Den positive utviklingen skyldes fortsatt god vekst i porteføljen for husforsikring. På Reise skyldes den positive utviklingen økt digitalt salg og satsningen på LO markedet.

DISTRIBUSJON

SpareBank 1 Skadeforsikring har pr 31. desember 2018 ca. 426 000 privatkunder. Dette er 20 000 flere enn 31. desember 2017. I tillegg har over 900 000 medlemmer i LO-fagforbund produktene Kollektiv hjem og LO-fritid gjennom sin kontingent.

Privatkundene betjenes i all hovedsak av bankene i SpareBank 1 – alliansen, selskapets eget kundesenter og i digitale kanaler. Kundene velger selv kanal, og betjeningskonseptet legger til rette for at de skal oppleve samme kvalitet og service uavhengig av valg av kanal. Næringslivskundene betjenes på tilsvarende måte, samt gjennom melgerapparatet.

DIGITALISERING

Digitalisering av forsikringsvirksomheten er fortsatt et satsningsområde i selskapet. I løpet av 2018 har selskapet sett en stadig økende bruk av de digitale løsningene som tidligere er lansert, samtidig som nye løsninger utvikles og testes i markedet. Selskapet har over tid fokusert på utvikling av gode selvbetjeningsløsninger for kundene. Arbeidet har båret frukter og bruk av løsningene har hatt en markant økning det siste året. Kundene velger i stadig økende grad de digitale løsningene for å kjøpe forsikring og god integrasjon med bankenes systemer bidrar til gode kundeopplevelser.

Digitale løsninger og automatiserte prosesser for skadeoppgjør bidrar også til en enklere hverdag for både kunder og oppgjørsmedarbeidere. Digitalisering av prosesser sikrer også datafangst som nyttiggjøres til nye og fremtidsrettede løsninger. Selskapet har blant annet tatt i bruk «Tellef taksthjelper» hvor maskinlæring brukes for å vurdere bilder av bilglasskader. Roboten Tellef bidrar til å avdekke slurv og juks, og dermed også til å redusere urettmessige utbetalinger. Selskapet har også fått betydelig oppmerksomhet i forbindelse med lansering av mobilapplikasjonen Vern. Vern bruker bildegjenkjenning og utvidet virkelighet (augmented reality) for å lære opp kundene i forebygging av brannskader. Løsningen viser hvordan teknologi vi først og fremst kjenner fra spill- og underholdningsbransjen også kan ha kommersiell verdi og ha nytte for selskapet.

SpareBank 1 Skadeforsikring er leverandøren av smarte forsikringer. Løsningen for smart bilforsikring som ble lansert våren 2017 får stadig nye brukere og selskapet har nå samlet detaljert informasjon om mer enn 170 millioner kjørte kilometer. Disse dataene gir selskapet en unik innsikt i brukernes mobilitetsvaner som har stor verdi i utvikling av nye forsikringstjenester.

I 2018 har forsikringsselskapet også lansert en pilot for smarte boliger. Som markedsledende på forsikring av boliger er dette et naturlig neste steg for utvikling av smarte og enda smartere forsikringer. Datafangst fra boligene gjør selskapet i stand til å ta en sterkere forebyggende rolle, noe som også understøtter selskapets fokus på bærekraftige løsninger.

KUNDETILFREDSHET

SpareBank 1 Skadeforsikring har videreført målsettingen om å ha markedets mest tilfredse og lojale forsikringskunder.

Den årlige markedsundersøkelsen fra EPSI i 2018 viser at SpareBank 1 Skadeforsikring fortsatt er det skadeforsikringssselskapet i Norge som scorer høyest på kundetilfredshet etter skade. I undersøkelsen fra Norsk Kundebarometer som måler kundetilfredshet og lojalitet er SpareBank 1 Skadeforsikring bransjevinner i 2018. Selskapets høye kundetilfredshet starter med god rådgivning, slik at kundene får riktige forsikringer i forhold til sitt behov. Kundene er derfor godt forsikret om uhellet er ute, og selskapet legger vekt på at skadeoppkjørene er raske og riktige. I sum fører dette til gode kundeopplevelser.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Det vises til redegjørelse om hendelser etter balansedagen. Utover forhold som er omtalt i beretningen, er det ikke intrådt andre hendelser etter regnskapsårets utgang som er av vesentlig betydning for å vurdere selskapets stilling og resultat.

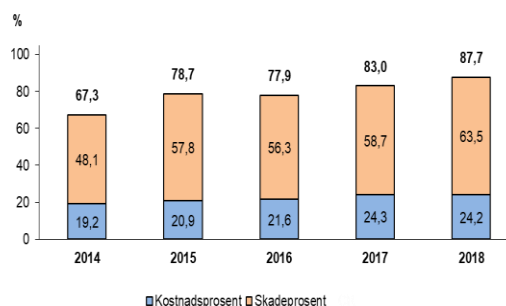
RESULTAT

SpareBank 1 Skadeforsikring oppnådde et forsikringsresultat på 593 mill. kroner i 2018 (776). Resultat før skattekostnad utgjorde 716 mill. kroner i 2018 (1.311).

Skattekostnaden ble 221 mill. kroner (222), tilsvarende en effektiv skattesats på 30,9 %. (16,9). I 2018 ble skattereglene for skadeforsikringssselskaper endret. Tidligere har man fått fradrag for avsetninger som det i noen tilfeller har vært lav sannsynlighet for ville påløpe. Fra 2018 får man bare fradrag for sannsynlige fremtidige utbetalinger. Endringen i skattereglene er hovedårsaken til økning i effektiv skattesats.

Totalresultatet utgjorde 494 mill. kroner i 2018 (1.089). Egenkapitalavkastning etter skatt var 12,9 % i 2018 (30,5).

Totalkostnadsprosenten (brutto combined ratio) ble 87,7 i 2018 (83,0). Nøkkeltallet har vist følgende utvikling siste 5 år:

Premieinntekter

Brutto premieinntekter ble 5.847 mill. kroner i 2018, mot 5.530 mill. kroner i 2017, tilsvarende en økning på 317 mill. kroner. Inntektene i privatmarkedet økte med 284 mill. kroner til 4.810 mill. kroner i 2018, mens inntektene fra bedriftsmarkedet økte med 24 mill. kroner til 898 mill. kroner. Veksten innen privatmarkedet skyldes økt salg av motor-, hus- og reiseforsikring. Veksten innen bedriftsmarkedet skyldes hovedsakelig økt salg av produktene brann kombinert, trygghet og behandlingsforsikring.

Premieinntekter for egen regning endte på 5.803 mill. kroner i 2018, opp fra 5.486 mill. kroner i 2017. Økningen i premieinntekter for egen regning på 316 mill. kroner skyldes i hovedsak økt salg.

Premiebestanden for SpareBank 1 Skadeforsikring er økt med 345 mill. kroner i 2018. Økningen kommer i hovedsak fra Privatmarkedet. Bidraget til bestandsveksten fra Bedriftsmarkedet er 38 mill. kroner. Total premiebestand for SpareBank 1 Skadeforsikring pr 31. desember 2018 er 5.862 mill. kroner.

Erstatningskostnader og skadeprosent

Brutto erstatningskostnader utgjorde 3.713 mill. kroner i 2018, noe som er en økning på 467 mill. kroner sammenlignet med 2017. Skadeprosenten er tilsvarende økt med 4,8 prosentpoeng, til 63,5 %. Økningen i brutto erstatningskostnader skyldes økt skadefrekvens og redusert avviking.

Selskapet har inntektsført 361 mill. kroner i avviklingsgevinster i 2018, mot 434 mill. kroner i 2017. Oppdaterte modeller for erstatningsavsetningene i 2018 indikerte konservative erstatningsnivåer for Motor ansvar og Yrkesskade. Mulige avviklingsgevinster realiseres gradvis.

Færre naturskadehendelser i 2018 har redusert naturskadeerstatninger med 25 mill. kroner, sammenlignet med 2017.

I 2018 inntraff én storskade, med erstatningssum på ca 22 mill. kroner. I 2017 var det tre storskader med samlet erstatningssum på ca. 32 mill. kroner.

Driftskostnader

Selskapets brutto driftskostnader utgjorde 1.415 mill. kroner i 2018, tilsvarende en økning på 71 mill. kroner sammenlignet med 2017. Kostnadsprosenten er redusert med 0,1 prosentpoeng, og endte på 24,2 % i 2018. Selskapets driftskostnader er sammensatt av interne driftskostnader og provisjoner til distributørene.

Interne driftskostnader er økt med 72 mill. kroner i forhold til 2017. Økte driftskostnader skyldes hovedsakelig økning i lønnskostnader som følge av selskapets bevisste satsing på å øke antall ansatte innenfor IKT, CRM/Kundedialog og Produkt og således bygge egen kompetanse på viktige områder. Kostnader til eksterne konsulenter og IKT har også økt i 2018 sammenlignet med 2017.

Provisjoner til distributørene er på nivå med fjoråret.

Forvaltning av finansielle eiendeler og eiendommer

Ved utløpet av året utgjorde investeringsporteføljen 10.063 mill. kroner (9.883). Aktivaallokeringen i porteføljen må ses i sammenheng med selskapets kapitalisering og tilhørende risikokapasitet, samt selskapets løpende risikostyring.

Finansresultatet ble 127 mill. kroner i 2018 (526), tilsvarende en finansavkastning på 1,6 % (5,7). Renteinstrumentene i porteføljen utgjorde 7,2 milliarder kroner. På tross av lavt rentenivå har det vært en relativt god renteavkastning i 2018. Porteføljen med omløpsobligasjoner hadde en avkastning på 1,4 % (1,7), mens rentepapirer som holdes til forfall hadde en avkastning på 3,2 % (3,4).

Ved utløpet av perioden var samlet aksjeeksponering på 892 mill. kroner (938). Den totale aksjeavkastningen ble – 7,3 % (19,2). Den norske porteføljen hadde en avkastning på – 2,5 %, mens den internasjonale hadde en avkastning på – 8,5 %.

Eiendomsporteføljen utgjorde 1.665 mill. kroner (1442) pr. 31. desember 2018, og ga en avkastning på 5,3 % i 2017 (17,2). Eiendomsporteføljen består i hovedsak av kontoreiendommer i Oslo, men inneholder også enkelte kontoreiendommer utenfor Oslo.

Risikoutnyttelsen i investeringsporteføljen er moderat, med vekt på å oppnå langsiktige/stabile resultater. Porteføljen av rentepapirer har ikke vært utsatt for tap som følge av konkurs hos debitorer i 2018. Den internasjonale delen av investeringsporteføljen valutaskikres.

BALANSE OG KAPITALFORHOLD

SpareBank 1 Skadeforsikring hadde en totalbalanse ved utløpet av 2018 på 12.954 mill. kroner (12.626).

SpareBank 1 Skadeforsikrings egenkapital utgjorde 3.625 mill. kroner (3.613) pr. 31. desember 2018.

Egenkapitalavkastningen etter skatt endte på 13,7 % (30,5) i 2018. Solvensmarginen var 210 % og solvenskapitalen 3 783 mill. kroner.

I 2018 har få naturskadehendelser gitt et positivt naturskaderesultat på 63 mill. kroner som har økt naturskadekapitalen tilsvarende. Avsetning til naturskadekapital pr. 31. desember 2018 er på 929 mill. kroner.

Styret vurderer konsernets kapitalsituasjon som god.

Kontantstrøm

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter består i hovedsak av innbetalinger i form av premier og netto innbetaling/utbetaling ved salg av investeringsaktiva, med fradrag for erstatningsutbetalinger, kjøp av reassurans, administrasjonskostnader og skatt. Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var positiv i 2018 med 1.513 mill. kroner (1.455). Forsikringsvirksomheten har høy positiv kontantstrøm. Avviket mellom resultat før skattekostnad og operasjonell kontantstrøm skyldes foretakets art hvor investeringer i finansielle aktiva er en del av den operasjonelle driften.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter består i hovedsak av kjøp og salg av driftsmidler og immaterielle

eiendeler. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var negativ med 11,9 millioner kroner i 2018 (-30,5).

Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter gjelder avgitt utbytte og var negativ med 1.062 mill. kroner i 2018 (-1.368).

Netto kontantstrøm for året 2018 var positiv med 8,6 mill. kroner (55,9).

Solvens II

Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot de regulatoriske kravene gitt i Solvens II-regelverket. Solvensmarginen ved utgangen av året var på 210 % basert på standardformelen. I løpet av 2018 har selskapet arbeidet videre med effektivisering av beregnings- og rapporteringsprosessen i forbindelse med Solvens II.

RISIKOFORHOLD

Risikostyring og internkontroll er en løpende prosess for å sikre en forsvarlig drift styrt mot fastsatte mål. Risiko defineres som muligheten for at en hendelse kan påvirke konsernets måloppnåelse. For å forstå og håndtere risiko vurderes derfor både sannsynligheten for at hendelsen kan inntreffe og konsekvenser av denne. Virksomheten har videreført sin sterke prioritering av risikostyring og internkontroll i 2018.

Selskapet er eksponert mot forsikringsrisiko gjennom den forsikringsmessige virksomheten, finansiell risiko knyttet til aktivaplasseringer, samt likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

Forsikringsrisiko

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at en skadehendelse inntreffer, og usikkerheten i forhold til størrelsen på erstatningsbeløpet. SpareBank 1 Skadeforsikring har etablert klare retningslinjer for hvilke forsikringer som kan tegnes. Risikoen for at premienivået generelt ikke er tilfredsstillende overvåkes løpende i produkt- og aktuaravdelingen, og det utvikles stadig mer presise metoder for prissetting. Forsikringsrisikoen knyttet til store enkeltsaker eller hendelser styres gjennom den ordinære virksomhetens fullmakter og rapporteringslinjer.

Styret fastsetter årlig rammer for selskapets reassuranseprogram. Rammene fastsettes ut fra behovet for å beskytte egenkapitalen mot skadehendelser utover et beløp som anses som forsvarlig. Forsikringsrisikoen

anses som moderat med de reassuransedekningene selskapet har kjøpt.

Selskapets aktuarer foretar beregninger og vurderinger av de forsikringstekniske avsetningene, og utvikler og vedlikeholder modeller og metoder for å estimere skader som er inntruffet, men ennå ikke innrapportert til selskapet. Det er en iboende risiko for at avsetningene ikke er tilstrekkelige. Eksterne aktuarer benyttes periodisk for å foreta en ekstern gjennomgang av avsetningene.

Finansiell risiko

Finansiell risiko består av markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for at verdien av selskapets investeringsaktiva reduseres som følge av markedssvingninger. Markedsrisikoen i selskapet vurderes fortløpende ved bruk av stresstester. Styret har også vedtatt en investeringsstrategi der risikostyringen står sentralt. Investeringsstrategien er utformet slik at forvaltningen av kapitalen skal gi best mulig avkastning over tid for eier innenfor et akseptabelt risikonivå. Investeringsstrategien ivaretar også lovpålagte krav til kapital og kapitalforvaltning. Selskapets tilgjengelige risikokapital skal til enhver tid tåle et kraftig, umiddelbart og samtidig verdifall i aksje- og renteporteføljene, samt et vesentlig fall i eiendomsverdiene. Plasseringer i obligasjoner som måles til amortisert kost i regnskapet skal bidra til en sikker og jevn avkastning. Selskapets investeringer er i tråd med styrevedtatte rammer og eksponeringen anses forsvarlig i forhold til den risikobærende evnen til selskapet.

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at selskapets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser. For SpareBank 1 Skadeforsikring er kredittrisiko i hovedsak relatert til investeringer i obligasjonsmarkedet, samt mot motparter i derivatavtaler og mot reassurandører. Styret har vedtatt rammer for kredittrating innenfor de ulike utstedergruppene. Risikoen knyttet til sertifikat- og obligasjonsmarkedet er i hovedsak konsentrert om investeringer med så kalt "investment grade" ratet BBB eller bedre. Det er lagt vekt på at eksponeringen skal være diversifisert innenfor ulike sektorer og mot ulike debitorer for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko.

Styring av selskapets kreditteksponering knyttet til reassurandører fremgår av selskapets reassuransestrategi. I reassuransestrategien stilles det krav til minimumsrating på A(-) fra S&P eller tilsvarende fra andre ratingbyråer, samtidig som eksponering til enkeltaktører skal vurderes. Det har i 2018 vært et stabilt reassuransemarked, uten vesentlig endring i rating for våre viktigste motparter. Selskapets kredittisiko anses som moderat.

LIKVIDITETSRIKISO

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte betalingsforpliktelser ved forfall, eller at det oppstår tap som følge av at selskapet må selge eiendeler for å dekke likviditetsbehovet. For SpareBank 1 Skadeforsikring er likviditetsrisikoen i hovedsak knyttet til ekstraordinære erstatningsutbetalinger. Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen forfallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. Selskapet har til enhver tid bankinnskudd for å møte kjente forpliktelser. I tillegg vektlegges det at en stor del av finansielle investeringer foretas i verdipapirer som er lett omsettelige. Styret har vedtatt en egen likviditetsstrategi som regulerer rammer for bankinnskudd, samt investeringer i verdipapirer som er lett omsettelige. Selskapet har mulighet til å realisere lett omsettelige verdipapirer på kort tid hvis det skulle oppstå et ekstraordinært likviditetsbehov. Selskapets likviditetsrisiko anses som lav.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. For å redusere risikoen er virksomheten organisert med veldefinerte ansvarsområder og klare rapporteringslinjer. Selskapet har etablert rutiner for identifisering og oppfølging av selskapets operasjonelle risiko, og den årlige risikovurderingen behandles i styret. Selskapets internrevisor bistår selskapet med vurderinger av den operasjonelle risikoen.

ORGANISATORISKE FORHOLD

SpareBank 1 Skadeforsikring AS er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. Selskapet er ikke børsnotert. Styringen av virksomheten skjer i henhold til norsk

lovgivning, selskapets vedtekter og interne etiske retningslinjer, samt de strategier, rammer og mål styret har trukket opp.

SpareBank 1 Gruppen har samlet skade- og livsforsikringsvirksomhetene så langt som det er hensiktsmessig innenfor gjeldende regelverk, under en felles ledelse. SpareBank 1 Skadeforsikring AS utkontrakterer store deler av sin virksomhet til SpareBank 1 Forsikring AS. SpareBank 1 Skadeforsikring kjøper derfor tjenester fra SpareBank 1 Forsikring AS, som fordeler sine kostnader ved utførelsen av leveransen til skadeselskapet etter fastsatte fordelingsnøkler.

Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i selskapet vurderes til å være godt. Samarbeidet med de ansattes organisasjoner er tilfredsstillende, noe som bidrar positivt til driften og resultatene i 2018. Sykefraværet endte på 2,8 % (1,2).

I SpareBank 1 Gruppens etiske retningslinjer er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med blant annet lover, forskrifter eller konsernets interne regler. Det er også etablert en egen varslingsrutine. 4 slike saker ble i 2018 varslet i SpareBank 1 Alliansen. Alle saker er håndtert i henhold til varslingsrutinen og det var ingen kritiske hendelser som krevde større tiltak.

Livsfase og likestilling

Kvinneandelen i SpareBank 1 Forsikring er på 50,4 %. I SpareBank 1 Forsikrings øverste ledergruppe på 10 medlemmer er det 3 kvinner.

Det vises for øvrig til årsberetningen i SpareBank 1 Forsikring AS for ytterligere beskrivelse av personal- og organisasjonsmessige forhold. Denne er offentliggjort på: <http://investor.SpareBank1.no>

SAMFUNNSANSVAR

SpareBank 1 Skadeforsikring forplikter seg til å ta hensyn til hvordan konsernets atferd påvirker mennesker, miljø og verdier, gode produkter til kundene, forretningsetikk, miljømessig påvirkning, kredittpolitikk, holdningsskapende arbeid og lokalt engasjement.

Å ta et aktivt samfunnsansvar innebærer å ha et langsiktig perspektiv på alle sider og konsekvenser av virksomheten i samfunnet. Selskapet opplever økte forventninger til hvordan virksomheten drives fra kunder, eiere, samarbeidspartnere og media. Det stilles stadig høyere krav til rapportering og åpenhet rundt bærekraftig virksomhetsstyring. SpareBank 1 Skadeforsikring har etablert bærekraft som et viktig element i selskapets strategi, og har gjennom en vesentlighetsanalyse definert noen hovedområder og aktiviteter for det arbeidet. Selskapet har også tatt en tydelig rolle på nasjonale og internasjonale arenaer som videreutvikler temaet. Det vises til etterfølgende omtale av bærekraft i årsrapporten.

Arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold

SpareBank 1 Skadeforsikring har lagt til rette slik at ansatte får en god balanse mellom arbeid og fritid, personlig utvikling og ulike livsstilsaktiviteter. Konsernet har også inngått avtale om inkluderende arbeidsliv.

Det ytre miljø

SpareBank 1 Skadeforsikring har en begrenset påvirkning på det ytre miljøet. Påvirkningen skjer blant annet gjennom avfall, energibruk, reisevirksomhet, transport, materialvalg, innkjøp og vannforbruk. SpareBank 1 Gruppen utarbeider årlig et klimaregnskap basert på det samlede energiforbruket knyttet til daglig drift av virksomheten. SpareBank 1 Gruppen er miljøfyrtårnsertifisert og tilfredsstillende derfor alle kravene som stiftelsen Miljøfyrtårn stiller til denne type virksomhet.

Bekjempelse av korrupsjon

Selskapets etiske retningslinjer, som er en del av ansettelseskontrakten, beskriver hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det er utarbeidet et eget e-kurs på etikk som er obligatorisk for alle nyansatte. Selskapet har også rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og sikkerhetsbrudd.

For øvrig vises det til SpareBank 1 Gruppen sin årsberetning for 2018 for ytterligere beskrivelse av hvordan samfunnsansvar praktiseres innenfor konsernet. Denne er offentliggjort på: <http://investor.SpareBank1.no>

DISPONERING AV RESULTAT ETTER ANDRE

RESULTATKOMPONENTER

SpareBank 1 Skadeforsikring AS sitt totalresultat er 430 mill. kroner i 2018. Styret foreslår resultatet disponert slik:

Avgitt utbytte 430 mill. kroner.

FREMTIDSUTSIKTER

Skadeforsikringsmarkedet er fortsatt preget av god lønnsomhet og høy kundetilfredshet, men samtidig er markedet i sterk endring. Det er økt prispress og konkurranse om kundene, også fra nye typer markedsaktører. Kundernes forventninger til tjenester, oppfølging og personifisering er høy. Utviklingshastigheten på innovasjon, digitalisering og automatisering øker, samtidig med økt regulering fra myndighetene med fokus på personvern og kundenes eierskap til egne data. Dette var rammebetingelsene som forelå da intensjonsavtalen om fusjon med DNB Forsikring ble inngått. Fremtind Forsikring AS startet med en markedsandel på over 15 prosent på fusjonstidspunktet 8. januar 2019. Det betyr at man får større kraft til å videreutvikle kundevennlige løsninger samtidig som man kan tilby kundene mer konkurransedyktige betingelser.

Fremtind er landets tredje største skadeforsikringsselskap og landets største med distribusjon gjennom bank. Det ligger et stort potensiale i kryss- og mersalg med til sammen 3.3 millioner kunder og 350 bankkontorer. Samtidig har man et godt grunnlag for vekst i SMB-markedet. Distribusjonen vil skje digitalt, via kundesenter og gjennom bankkontor. Selskapet skal fortsatt levere produkter til LO-forbundenes 930 000 medlemmer gjennom SpareBank 1 under merkevaren LOfavør. På sikt skal personrisikoprodukter overføres til Fremtind fra livsforsikringsselskapene til SpareBank 1 Gruppen og DNB.

Fremtind har som mål å bli markedsledende på kundetilfredshet, vekst og lønnsomhet. I 2019 vil man fortsette arbeidet med å sette organisasjonen slik at man kan nå målet om å ta plassen som «morgendagens forsikringsselskap».

Styret ønsker å takke alle medarbeiderne i konsernet, SpareBank 1 – bankene, LO – forbund og øvrige samarbeidspartnere og interessenter for god innsats og godt samarbeid i 2018.

Oslo, 8. mars 2019

Styret i Fremtind Forsikring AS

Finn Haugan
leder

Rune Bjerke
nestleder

Peggy Hessen Følsvik

Ingjerd Blekeli Spiten

Richard Heiberg

Arne Austreid

Erik Gjellestad

Lars Marthinsen

Per-Kristian Ek

Turid Grotmoll
adm. direktør

Styret i Fremtind Forsikring

Finn Haugan
Styrets leder

Rune Bjerke
Styrets nestleder

Peggy Hessen
Følsvik

Ingjerd Blekeli
Spiten

Richard Heiberg

Arne Austreid

Erik Gjellestad

Lars Marthinsen

Per-Kristian Ek

Turid Grotmoll
Adm. direktør

Styrende organer i Fremtind Forsikring

STYRET

Finn Haugan	Styrets leder
Rune Bjerke	Styrets nestleder
Arne Austreid	Medlem
Richard Heiberg	Medlem
Peggy Hessen Følsvik	Medlem
Ingjerd Blekeli Spiten	Medlem
Erik Gjellestad	Medlem
Lars Marthinsen	Medlem/ansattrepresentant
Per-Kristian Ek	Observatør/ansattrepresentant

REVISJONSUTVALG OG RISIKOUTVALG

Arne Austreid	Leder
Ingjerd Blekeli Spiten	Medlem
Erik Gjellestad	Medlem

GODTGJØRELSESUTVALG

Finn Haugan	Leder
Rune Bjerke	Medlem
Peggy Hessen Følsvik	Medlem
Lars Marthinsen	Medlem

BÆREKRAFT I DEN SAMLEDE FORSIKRINGSVIKRSOMHETEN I SPAREBANK 1

Verden opplever store utfordringer relatert til bærekraft. Problematikk rundt menneskeskapte klimaendringer er godt kjent, og vi ser endringer i rammebetingelser for næringslivet som følge av dette. I større grad enn tidligere blir bærekraft generelt, og klima spesielt, trukket inn i strategiske diskusjoner i virksomheten. For finansaktører er det forretningsmessig risiko knyttet til klimaendringer, men det er også forretningsmuligheter forbundet med å bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling. Å være en positiv bidragsyter til bærekraft forutsetter et langsiktig perspektiv og at det stilles krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt.

SpareBank 1 Forsikring opplever at våre interessenter har økte forventninger til hvordan virksomheten skal bidra til bærekraft. Det stilles også stadig høyere krav til rapportering og åpenhet rundt bærekraftig virksomhetsstyring.

Bærekraftsløft i Forsikring

SpareBank 1 Forsikring vil, som selskap i SpareBank 1 Gruppen, bygge videre på grunnfilosofien til sparebankene som en engasjert og ansvarlig samfunnsaktør. Høsten 2016 satte SpareBank 1 Forsikring i gang et bærekraftsprosjekt med det formål å løfte bærekraftsperspektivet i selskapet. Både samlet ledergruppe og øvrig organisasjon har vært involvert i arbeidet, og bærekraft er etablert som eget fagområde i virksomhetsstyring.

I 2018 ble grunnlaget for etablering av Fremtind Forsikring AS og SpareBank 1 Pensjon AS lagt. Videre satsing på bærekraft vil videreføres i selskapene.

Retning, mål og tiltak

En vesentlighetsanalyse var utgangspunkt for bærekraftsarbeidet og bidro til formuleringen av målbilde for bærekraft:

«Vi har et bankende hjerte for trygge og livskraftige lokalsamfunn»

Det er også etablert 7 hovedområder med mål.

Hovedområde	Mål
Ivareta personvern	Vi forvalter personopplysninger på en forståelig og sikker måte
Sikre grønn drift	Vi minimerer vårt miljøfotavtrykk
Dyrke mangfold på arbeidsplassen	Vi har bransjens mest mangfoldige arbeidsstyrke
Bærekraftige investeringer	Vår investeringsstrategi bidrar til FNs bærekraftsmål og møter kundens forventninger
Agere aktivt på klimaendringer	Vi gjør det enkelt og attraktivt for kunden å ta klimavennlige valg
Tilby kunden riktige produkter	Vi tilbyr produkter som kunden trenger og forstår
Forebygge skader på liv og eiendom	Våre kunder er Norges beste på forebygging

Prioriteringer for strategiperioden 2018 – 2020

De 7 hovedområdene favner bredt. For å fokusere arbeidet er det definert 10 prioriterte tiltak.

Innkjøp

- Videreutvikle bærekraft i investering
- Prioritere bærekraftige løsninger i rehabilitering/gjenoppbygging

Eget hus

- Innføre miljø som kriterium i intern-innkjøp og ansattegoder
- Synliggjøre kjønnsbalansen på ledernivå
- Rekruttere utenfor tradisjonell finans
- Innføre opplæringsprogram (e-læring) på bærekraft
- Være en tydelig stemme for å ivareta personvern

Hjelpe kunden

- Tilby grønne forsikringsløsninger som tiltrekker seg bevisste, lønnsomme kunder gjennom insentiver til å forebygge og leve bærekraftig
- Vurdere bærekraft som eget punkt i utvikling av produkter og tjenester – både som mulighet og risiko
- Bruke smartforsikringer til å styrke individualisert kundekommunikasjon om forebygging

SpareBank 1 Forsikring og FNs bærekraftsmål

FNs 17 bærekraftsmål (Sustainable Development Goals – SDGs) definerer retning verden må ta og hva som ligger i et grønt skifte. SpareBank 1 Forsikring vil bidra til at FN-målene blir nådd. Gjennom interne operasjoner, innkjøp og egne produkter har selskapet effekt på mennesker, miljø og samfunn. Vi må redusere vårt eget miljøfotavtrykk, men vi kan også bidra positivt gjennom produktene våre og veiledning av kunden i bærekraftig retning.

SpareBank 1 Forsikring har identifisert 4 av FNs 17 bærekraftsmål hvor vi ser at vi kan bidra best. Tematisk dekker utvalget både miljø og samfunn, og bygger opp under vårt målbilde.

Mål 8

Anstendig arbeid og økonomisk vekst: *Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle*

Mål 11

Bærekraftige byer og samfunn: *Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige*

Mål 12

Ansvarlig forbruk og produksjon: *Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre*

Mål 13

Stoppe klimaendringer: *Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem*

Eksempler på aktiviteter i 2018

Integrering av besluttede bærekraftstiltak

- Det viktigste bærekraftsarbeidet i 2018 var å fortsette den systematiske implementering av våre 10 prioriterte tiltak. Med et høyt ambisjonsnivå er det ingen enkel vei til målet; hele organisasjonen må med.

Arendalsuka

- I 2018 var SpareBank 1 for første gang til stede med egne arrangementer på Arendalsuka, og brukte anledningen til å diskutere klimaproblematikk. Fagdebatten hadde tittelen «Milliardskader av klima – tettere samarbeid lokalt må til!» I panelet satt Kommunalminister Monica Mæland, ordfører Jan Geir Solheim fra Lærdal, Idar Kreutzer, adm. direktør i Finans Norge og Nina J. Arstal, direktør for Forsikringsoppgjør i SpareBank 1 Forsikring. Tematisk fulgte debatten opp et etablert samarbeid mellom Finans Norge og Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om deling av skadedata.

Initiativer og samarbeid

SpareBank 1 Forsikring deltar i et internt fagnettverk sammen med bærekraftsansvarlige i bankene i SpareBank 1-Alliansen. Hensikten med dette nettverket er å støtte opp om et bærekraftsløft hos selskapene gjennom kompetansedeling og erfaringsutveksling.

SpareBank 1 Forsikring deltar i Norge 203040-koalisjonen hvor norske næringslivsaktører går sammen for å bidra til at Norge skal nå sine klimaforpliktelser.

SpareBank 1 Forsikring sponset Zero-konferansen i 2018, som vi også gjorde i 2017. Dette er en av Nord-Europas viktigste møteplasser for beslutningstakere fra politikk og næringsliv som er opptatt av klima, energi og grønn vekst.

Vi inngikk i 2018 også et faglig samarbeid med Zero hvor formålet er at Zero skal bidra til kunnskapsbygging og til sparring, blant annet i produktutvikling.

SpareBank 1 Forsikring deltok i prosessen for utarbeidelse av Finans Norges «Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen»

Menneskerettigheter og sosiale forhold

SpareBank 1 Forsikring har lagt forholdene til rette for en god balanse mellom arbeid og fritid, hvor arbeidsdagen skal bidra til personlig utvikling. Selskapet har også avtale om inkluderende arbeidsliv.

Menneskerettigheter anses å være dekket gjennom konsernets etiske regler som angir hovedprinsipper for hvordan ansatte og tillitsvalgte i konsernet skal opptre og hvilke holdninger som skal ligge til grunn for beslutninger i gitte situasjoner.

Ytre miljø

SpareBank 1 Forsikring har gjennom sin forretningsdrift en påvirkning på miljøet – både direkte og indirekte. Selskapet er forbruker av naturressurser (inkludert energi og vann), produserer avfall, og er ansvarlig for transport og reiser.

Sparebank 1 Forsikring søker å minimere den negative miljøeffekten av sin virksomhet, og jobber systematisk med miljøtiltak i hverdagen.

Målinger gir et godt utgangspunkt for målsetting og reduksjoner. SpareBank 1 Forsikring vil for ellefte år på rad utarbeide et klimaregnskap basert på det samlede energiforbruket knyttet til daglig drift av virksomheten.

Bekjempelse av korrupsjon

Konsernets etiske retningslinjer, som er en del av ansettelseskontrakten, beskriver hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Konsernet har også rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og sikkerhetsbrudd.

Ansvarlig forvaltning

Bærekraft er godt integrert i SpareBank 1 Forsikrings forvaltnings- og investeringsvirksomhet, og vårt arbeid er basert på internasjonalt anerkjente prinsipper for ansvarlig forvaltning. Bærekraftsvurderinger inngår, på linje med andre finansielle faktorer, i alle våre investeringsbeslutninger. Vi mener det er en nær sammenheng mellom langsiktig verdiskapning, ansvarlig drift og god eierstyring. Derfor har vi tro på at integrerte bærekraftsvurderinger bidrar til at våre kunder får en god risikojustert avkastning. Det finnes gode forretningsmuligheter for selskaper som forstår de endringene vi står midt i, og som gjennom fremtidsrettet kapitalbruk og endringsvilje kan bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling.

Bærekraftsmetodene som brukes i forvaltningen avhenger av aktivaklasse og strategi. I aksjeforvaltningen kan man, som en ansvarlig eier, bidra til å påvirke selskapene i porteføljen i en mer bærekraftig retning.

Obligasjonsinvesteringer vil ikke gi de samme rettighetene overfor et selskap som aksjer, og dermed ikke samme mulighet til å påvirke. Da er bærekraftsvurderingen knyttet til hva slags papirer man velger å være langsiktig eier av. Forvaltningsmiljøet i SpareBank 1 Forsikring benytter seg av Sustainalytics som leverandør av bærekraftsdata.

I Eiendomsforvaltningen i forsikringselskapet jobber vi sammen med leverandører og kunder for å redusere de negative miljøeffektene av porteføljen gjennom hele byggets levetid.

Som en ansvarlig investor ønsker vi også å bidra til kunnskapsdeling og utvikling av fagområdet. Vi er derfor medlem av Norsif (Norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer), som er en uavhengig forening for forvaltere, kapitaleiere, tjenestetilbydere og bransjeorganisasjoner med interesse for temaet.

Aksjer

Aktiv eierskapsutøvelse i tråd med FNs bærekraftsmål er vårt førende prinsipp. Som aktive eiere kan vi bidra til nødvendige samfunnsendringer.

Et særtrekk ved vår aksjeforvaltning er at vi benytter eksterne fond i forvaltningen. Det vil si at vi må utøve vårt aktive eierskap indirekte gjennom våre eksterne forvaltere. Forvalterne har igjen tett dialog med styre og ledelse i selskapene vi investerer i. Alle våre eksterne forvaltere har tilsluttet seg FNs prinsipper for ansvarlig investering (UN PRI), og vi forventer at prinsippene etterleves.

Samtlige av forvalterne vi benytter har bærekraft høyt på sin agenda. Det ser vi blant annet ved at de har investert betydelige ressurser i å forbedre rutiner og prosesser for å håndtere bærekraftsrisiko de siste årene. Gjennom vårt fondseierskap nyter våre porteføljer godt av at mer enn 60 personer jobber med bærekraftsspørsmål hver dag.

Bærekraft er en av mange faktorer som vurderes løpende på overordnet og spesifikt nivå i vår porteføljeanalyse og forvalterdialog. Ansvarlig forvaltning er integrert i risikostyringen. Vi ønsker imidlertid å forsterke innsatsen innenfor dette

området når det gjelder ressursbruk, systemstøtte og analyseverktøy. Dette vil gi oss bedre oversikt over potensielle problemområder i porteføljen, og vi kan jobbe mer systematisk og målrettet med disse spørsmålene i forvalterdialogen.

Renter

Tiltak som kan fremme fornybar energi er et prioritert og viktig satsingsområde for SpareBank 1 Forsikring. Gjennom å yte langsiktige obligasjonslån til blant annet norske kraftselskaper, bidrar vi til å finansiere bærekraftige og fremtidsrettede energiløsninger. Graden av ansvarlighet eller bærekraft i et selskap kan påvirke kredittkvaliteten og evnen til å betale tilbake renter og hovedstol. I mange tilfeller kan det derfor være sammenfallende interesser mellom hensyn til avkastning og bærekraft. Samtidig som vi ønsker eksponering i bærekraftige sektorer, kan det også være hensiktsmessig med en forsiktighet i næringer som ikke er bærekraftige, og som dermed har en mer uforutsigbar forretningsmodell.

Eiendom

Gjennom egen forvaltning av eiendomsporteføljen, investerer SpareBank1 Forsikring AS i bærekraftige løsninger. Alle bygg og installasjoner i investeringsporteføljen utvikles med fokus på bærekraft. Vi samarbeider med leverandører og kunder for å oppnå energibesparelse, arealeffektivitet, gjenbruk og god avfallshåndtering. Forvaltningen av eiendom har siden 2017 vært sertifisert etter ISO 14 001-standarden. Sertifiseringen bidrar til systematisk arbeid med bærekraft, og rapportering på oppnådde resultater.

Årsregnskap og noter for 2018

SpareBank 1 Skadeforsikring

NØKKELTALL

		2018	2017	2016	2015	2014
Brutto forfalte premier		6 008,8	5 649,9	5 400,1	5 329,9	5 393,5
Brutto opptjent premier		5 846,5	5 530,0	5 359,0	5 378,9	5 388,2
Forfalte premie for egen regning		5 965,5	5 607,5	5 356,7	5 147,7	5 114,8
Premieinntekter for egen regning		5 803,2	5 487,6	5 302,4	5 188,3	5 102,2
Brutto påløpte erstatninger		3 713,0	3 245,6	3 015,0	3 110,2	2 591,7
Erstatninger for egen regning		3 774,7	3 321,0	3 066,7	3 102,7	2 567,7
Brutto driftskostnader		1 415,4	1 344,7	1 158,4	1 126,2	1 037,2
Netto driftskostnader		1 407,8	1 327,8	1 122,3	1 099,4	1 010,0
Andre kostnader og inntekter		2,8	5,8	3,4	9,0	11,4
Netto finansinntekter		126,6	526,3	402,6	194,2	428,9
Driftsresultat før sikkerhetsavsetninger mv.		623,5	844,6	1 116,7	1 055,1	1 666,4
Resultat før skatt		715,6	1 311,4	1 447,1	1 279,4	1 829,0
Resultat etter skatt		494,1	1 089,5	1 138,8	939,5	1 376,7
Skadeprosent brutto	(1)	63,5 %	58,7 %	56,3 %	57,8 %	48,1 %
Kostnadsprosent brutto	(2)	24,2 %	24,3 %	21,6 %	20,9 %	19,2 %
Combined ratio brutto	(3)	87,7 %	83,0 %	77,9 %	78,8 %	67,3 %
Skadeprosent for egen regning		65,0 %	60,5 %	57,8 %	59,8 %	50,3 %
Kostnadsprosent for egen regning		24,3 %	24,2 %	21,2 %	21,2 %	19,8 %
Combined ratio for egen regning	(4)	89,3 %	84,7 %	79,0 %	81,0 %	70,1 %
Solvenskapital - Finanstilsynet	(5)	3 783,0	3 520,0	3 503,0	3 586,8	3 471,9
Solvensmargin -Finanstilsynet	(6)	210,0 %	192,0 %	196,0 %	421,2 %	422,4 %
Erstatningsreserver for egen regning		3 380,2	3 563,8	3 770,1	4 082,6	4 295,8
Skadereserveprosent for egen regning	(7)	56,7 %	63,6 %	70,4 %	79,3 %	84,0 %
Forvaltningskapital		12 954,1	12 619,1	12 499,5	13 899,3	14 731,7
Kapitaldekning	(8)				46,4 %	43,1 %
Egenkapital		3 625,0	3 613,4	3 536,2	4 036,9	3 984,9
Egenkapitalavkastning til eierne	(9)	13,7 %	30,5 %	28,0 %	23,4 %	36,0 %

(1) Brutto påløpte erstatninger i prosent av brutto opptjent premie.

(2) Brutto forsikringsrelaterte driftskostnader i prosent av brutto opptjent premie.

(3) Summen av brutto kostnadsprosent og brutto skadeprosent.

(4) Summen av skadeprosent fer og kostnadsprosent fer

(5) Fra 2016 beregnet etter Solvens II-regelverket. Tidligere år etter Finanstilsynets forskrifter

(6) Fra 2016 beregnet etter Solvens II-regelverket. Tidligere år etter Finanstilsynets forskrifter

(7) Erstatningsreserver fer i prosent av forfalt premie fer

(8) Ansvarlig kapital beregnet etter Finanstilsynets forskrifter i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag. Se fotnote 6.

(9) Egenkapitalavkastning er resultat etter skatt/gjennomsnittlig egenkapital.

Historiske tall er omarbeidet for sammenligningsformål og det kan forekomme avvik i forhold til selskapets årsrapporter fra tidligere år.

RESULTATREGNSKAP

Morselskapet			Konsernet		
31.12.2018	31.12.2017	NOK 1 000	Note	31.12.2018	31.12.2017
TEKNISK REGNSKAP					
1. Premieinntekter mv.					
5 846 542	5 529 996	1.1 Opptjente bruttopremier	6	5 846 542	5 529 996
-43 323	-42 419	1.2 Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier	6	-43 323	-42 419
5 803 219	5 487 577	Sum premieinntekter for egen regning		5 803 219	5 487 577
3 301	6 017	2. Andre forsikringsrelaterte inntekter		3 301	6 017
3. Erstatningskostnader					
-3 713 006	-3 245 583	3.1 Brutto erstatningskostnader	7	-3 713 006	-3 245 583
-61 736	-75 453	3.2 Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader	7	-61 736	-75 453
-3 774 743	-3 321 037	Sum erstatningskostnader for egen regning		-3 774 743	-3 321 037
4 Forsikringsrelaterte driftskostnader					
-671 364	-672 330	4.1 Salgskostnader	23	-671 364	-672 330
-744 016	-672 328	4.3 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-744 016	-672 328
7 599	16 848	inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring		7 599	16 848
-1 407 781	-1 327 810	4.4 Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og		-1 407 781	-1 327 810
-475	-189	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-475	-189
623 522	844 559	5 Andre forsikringsrelaterte driftskostnader		623 522	844 559
6 Endring i avsetning for andre tekniske avsetninger					
-30 841	-68 337	Endring i avsetning til andre tekniske avsetninger	27	-30 841	-68 337
-30 841	-68 337	Sum endring i avsetning for andre tekniske avsetninger		-30 841	-68 337
592 680	776 222	7 Resultat av teknisk regnskap		592 680	776 222
IKKE-TEKNISKE REGNSKAP					
8. Netto inntekter fra investeringer					
968	143	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilkn foretak og felleskontr. foretak			
164 447	175 114	8.1 felleskontr. foretak		164 447	175 114
23 281	21 853	8.2 Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler	10	62 749	55 868
-175 814	206 079	8.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		-158 031	362 414
54 166	-57 737	8.4 Verdiendringer på investeringer	10	65 770	-57 737
-8 323	-9 368	8.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	10	-8 323	-9 368
58 725	336 083	Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		126 612	526 291
10		Sum netto inntekter fra investeringer		10	
-3 728	-1	9. Andre inntekter		-3 728	-1
55 007	344 958	10. Andre kostnader		122 894	535 165
647 688	1 121 180	11. Resultat av ikke-teknisk regnskap		715 575	1 311 388
-217 486	-224 694	12. Resultat før skattekostnad		-221 487	-221 861
13. Skattekostnad					
15. Andre resultatkomponenter					
	-568	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger			-568
	142	15.8 Skatt på andre resultatkomponenter			142
430 202	896 060	16. TOTALRESULTAT		494 088	1 089 101

BALANSE

Morselskapet			Konsernet		
31.12.2018	31.12.2017	NOK 1 000	Note	31.12.2018	31.12.2017
		EIENDELER			
		1. IMMATERIELLE EIENDELER			
49 010	52 897	1.2 Andre immaterielle eiendeler	18	49 010	52 897
49 010	52 897	Sum immaterielle eiendeler		49 010	52 897
		2. INVESTERINGER			
		2.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
		2.1.1 Investerings eiendommer	17	1 664 846	1 441 997
		Datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollerte foretak			
935 572	964 344	2.2.1 Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og	17	68	168
196 713	34 364	2.2.2 Fordringer på foretak og verdipapirer utstedt av		487	0
		Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
939 826	1 134 222	2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	11	939 826	1 134 222
906 891	620 709	2.3.2 Utlån og fordringer	11	906 891	620 709
		Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
892 362	967 578	2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	11,12,14	892 362	967 578
5 366 804	5 680 534	2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	11,12,15	5 366 804	5 680 534
452	13 527	2.4.4 Finansielle derivater	11,12,13	452	13 527
290 804	23 987	2.4.5 Andre finansielle eiendeler	11,12,14	290 804	23 987
0	0	2.5 Gjensikringsdepoter		0	0
9 529 424	9 439 267	Sum investeringer		10 062 539	9 882 723
		GJENFORSIKRINGSANDEL AV BRUTTO			
		3. FORSIKRINGSFORPLIKTELSER			
216 607	312 009	3.2 Gjensikringsandel av brutto erstatningsavsetning	8	216 607	312 009
216 607	312 009	Sum gjensikringsandel av brutto		216 607	312 009
		4. FORDRINGER			
2 249 437	1 999 766	4.1.1 Forsikringstakere	9	2 249 437	1 999 766
23 878	31 206	4.2 Fordringer i forbindelse med gjensikring	9	23 878	31 206
22 990	31 797	4.3 Andre fordringer	22	40 396	37 421
2 296 304	2 062 769	Sum fordringer		2 313 711	2 068 393
		5. ANDRE EIENDELER			
		5.1 Varige driftsmidler		1 044	277
152 777	160 355	5.2 Bank		295 897	287 208
	2 895	5.3 Eiendeler ved skatt	20	13 012	15 626
2 313	6 677	5.4 Innskuddsfond (hybrid)		2 313	6 677
155 090	169 927	Sum andre eiendeler		312 266	309 788
12 246 434	12 036 869	SUM EIENDELER		12 954 133	12 625 811

BALANSE

Morselskapet			Konsernet		
31.12.2018	31.12.2017	NOK 1 000	Note	31.12.2018	31.12.2017
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER					
7. INNSKUTT EGENKAPITAL					
132 000	132 000	7.1 Aksjekapital	29	132 000	132 000
367 458	367 458	7.2 Overkursfond	29	367 458	367 458
319 243	319 243	7.4 Annen innskutt egenkapital	29	319 243	319 243
818 701	818 701	Sum innskutt egenkapital		818 701	818 701
8. OPPTJENT EGENKAPITAL					
929 089	865 602	8.1.3 Avsetning til naturskadekapital	26	929 089	865 602
251 033	244 018	8.1.4 Avsetning til garantiordning	26	251 033	244 018
1 042 188	1 112 524	8.2 Annen opptjent egenkapital		1 626 210	1 685 104
2 222 309	2 222 144	Sum opptjent egenkapital		2 806 332	2 794 724
10. BRUTTO FORSIKRINGSFORPLIKTELSER					
2 440 675	2 278 420	10.1 Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	7	2 440 675	2 278 420
3 596 774	3 875 840	10.3 Brutto erstatningsavsetning	7	3 596 774	3 875 840
924 489	912 103	Andre tekniske avsetninger	27	924 489	912 103
6 961 938	7 066 364	Sum brutto forsikringsforpliktelser		6 961 938	7 066 364
11. AVSETNING FOR FORPLIKTELSER					
246 920	-4 500	11.2.1 Betalbar skatt	20	248 995	-2 526
201 047	233 003	11.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	20	311 355	241 020
447 967	228 503	Sum avsetning for forpliktelser		560 350	238 494
13. FORPLIKTELSER					
458 553	1 078 991	13.5 Forpliktelser til foretak i samme konsern		458 553	1 078 991
61 243	82 545	13.1 Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring		61 243	82 545
2 006	2 006	13.2 Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		2 006	2 006
24 312	0	13.5 Finansielle derivater	11,13	24 312	0
1 218 760	511 791	13.5 Andre forpliktelser		1 230 054	518 162
1 764 874	1 675 332	Sum forpliktelser		1 776 167	1 681 703
PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE IKKE					
30 645	25 824	14. OPPTJENTE INNTEKTER		30 645	25 824
12 246 434	12 036 869	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		12 954 133	12 625 811

Oslo, 8. mars 2019

Styret i Fremtind Forsikring AS

Finn Haugan
leder

Rune Bjerke
nestleder

Peggy Hossen Følsvik

Ingerd Blekeli Spiten

Richard Heiberg

Arne Austreid

Erik Gjelstad

Lars Marthinsen

Per-Kristian Ek

Turid Grotmoll
adm. direktør

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morselskapet			Konsernet	
31.12.2018	31.12.2017	NOK 1 000	31.12.2018	31.12.2017
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER				
647 688	1 121 180	Resultat av ordinær virksomhet før skattekostnad	715 575	1 311 388
15 828	12 738	Avskrivninger og nedskrivninger	15 828	12 738
165	-896 058	Føringer direkte mot egenkapital	-52 279	-896 119
-	-	Endring Investeringseiendommer	-222 849	-177 420
1 229 461	594 044	Endring Verdipapirer	1 229 461	594 044
-104 427	-17 885	Endring Forsikringstekniske avsetninger	-104 427	-109 224
-314 028	605 138	Endring andre poster	-68 553	719 208
1 474 687	1 419 157	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 512 757	1 454 614
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER				
-11 941	-30 511	Tilgang immaterielle eiendeler	-11 941	-30 511
-11 941	-30 511	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-11 941	-30 511
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER				
21 803	19 997	Mottatt konsernbidrag		
-1 061 925	-1 368 182	Avgitt konsernbidrag	-1 061 925	-1 368 182
-1 040 122	-1 348 185	Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-1 061 925	-1 368 182
-7 578	40 461	Netto kontantstrøm for perioden	8 689	55 921
160 355	119 893	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 01.01.	287 208	231 287
582 978	160 355	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 31.12	726 099	287 208

EGENKAPITAL

MOR	Aksjekapital	Overkursfond	Annen innskutt egenkapital	Naturskade kapital	Garanti avsetning	Annen opptjent egenkapital	Total egenkapital
NOK 1000							
Pr 31 12 17	132 000	367 458	319 243	865 602	244 018	1 112 524	3 040 845
Res før andre reskomp						430 202	
Totalresultat						430 202	430 202
Naturskadeavsetning				63 487		-63 487	
Garantiavsetning					7 015	-7 015	
Avgitt utbytte					-	-430 202	-430 202
Føring direkte mot egenkapital						165	165
Pr 31 12 18	132 000	367 458	319 243	929 089	251 033	1 042 188	3 041 011
KONSERN							
Pr 31 12 17	132 000	367 458	319 243	865 602	244 018	1 685 104	3 613 426
Res før andre reskomp						494 088	
Totalresultat						494 088	494 088
Naturskadeavsetning				63 487		-63 487	
Garantiavsetning					7 015	-7 015	
Avgitt utbytte					-	-430 202	-430 202
Salg investerings eiendom						-1 064	-1 064
Effekt prinsippendring latent/utsatt skatt eiendommer						-51 304	-51 304
Føring direkte mot egenkapital						90	90
Pr 31 12 18	132 000	367 458	319 243	929 089	251 033	1 626 210	3 625 033

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Konsernregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring konsern består av SpareBank 1 Skadeforsikring AS, eiendomsdøtre og aksjer i felles kontrollert virksomhet. Konsernregnskapet og selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS er utarbeidet i samsvar med forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsselskap. Etter årsregnskapsforskriften skal regnskapene, med enkelte unntak, avlegges etter EU-godkjente IFRSer.

Adgangen etter årsregnskapsforskriften § 3-12 om å fravike enkelte bestemmelser i de internasjonale standardene etter forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (forenklingsforskriften) § 3-1 og § 3-2 nr 1 og nr 9, er benyttet.

Konsern- og selskapsregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende:

- finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- derivater måles til virkelig verdi
- i konsernregnskapet måles investeringseiendommer til virkelig verdi

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsatser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

KONSOLIDERING

SpareBank 1 Skadeforsikring konsern består, i tillegg til morselskapet SpareBank 1 Skadeforsikring AS, av:

- Falck Ytters Plass Eiendom AS – 100 %
- Herkules Tomt AS – 100 %
- Teglværkstomta AS – 100 %
- Tårnhuset AS – 100 %
- Bøler Senter Næring AS – 100 %
- Kongeveien 49 Kolbotn AS – 100 %
- Jernbanetorget 2 AS – 100 %
- Hammersborggata 9 AS – 50 % (50 % eid av SpareBank 1 Forsikring AS)
- Storgt 33 AS – 11 % (89 % eid av SpareBank 1 Forsikring AS)

Disse selskapene avlegger sine selskapsregnskap etter regnskapslovens regler for små foretak. Selskapene er eiendomsselskaper.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter bruttometoden og viser konsernet som om det er en økonomisk enhet. Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres i konsernregnskapet.

Andelene i Hammersborggata 9 AS og Storgata 33 AS er behandlet som felleskontrollert virksomhet ettersom selskapet gjennom avtale utøver kontroll sammen med SpareBank 1 Forsikring AS. Disse andelene er i konsernregnskapet ført etter bruttometoden.

I konsernregnskapet blir eierandelene i datterselskap og felleskontrollert virksomhet behandlet som investeringseiendommer. I selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS regnskapsføres eierandelene ved bruk av kostmetoden.

SEGMENTRAPPORTERING

I henhold til IFRS 8 fastsettes segmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og rapporteringsstruktur til øverste beslutningstaker. Konsernet rapporterer to virksomhetssegmenter som følges opp av ledere som er ansvarlige for segmentresultatene.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Forsikringspremier

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjent bruttopremie omfatter alle beløp som selskapet i perioden har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning, redusert for forfalt premie som vedrører neste periode.

Gjenforsikring

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer opptjent bruttopremie og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert for gjenforsikringsandel og endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert for gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingsgevinst/-tap på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av salgskostnader og administrasjonskostnader redusert for provisjoner for avgitt gjenforsikring.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Forsikringskontrakter skal vurderes etter IFRS 4. Standarden inneholder ikke spesifikke vurderingsregler utover for enkelte mindre forhold. Det tillates anvendelse av regnskapsprinsipper som er anvendt i tidligere årsregnskap.

Forsikringstekniske avsetninger er vurdert i henhold til forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsselskaper § 3-5.

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalt premie. Avsetningen er summen av de uopptjente deler av forfalt premie. Det blir ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen er avsetning for forventede erstatningskrav på skader som er meldt, men ikke ferdig oppgjort (RBNS – reported but not settled), samt for skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp (IBNR - incurred but not reported). Erstatningsavsetningen inneholder også avsetning for forventede indirekte skadebehandlingskostnader (ULAE).

Avsetningene knyttet til kjente skader og eventuelle ekstraavsetninger, skjer for den langhalede forretningen ved hjelp av modeller. For personskade motorvogn, ulykke, yrkesskade og trygghet benyttes som basis regresjonsmodeller. Det gjøres også en vurdering av forhold som endringer i bestand osv. Ved korthalede forretninger settes IBNR på bakgrunn av vurderinger av det erfaringsbaserte etterslepet som risikogruppen har hatt gjennom de siste årene, samt forhold som endringer i bestand, skadefrekvens, storskadeinnslag osv.

Det foretas også måling i etterkant for å vurdere estimatene for erstatningsavsetning opp mot utviklingen i de forskjellige elementene som inngår i beregningene; betalte erstatninger, individuelt avsatte skadereserver for meldte skader og IBNR.

Neddiskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres ikke.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Et eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser klassifiseres som eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning utgjør gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

FINANSIELLE EIENDELER

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når konsernet blir part i eiendelens kontraktmessige betingelser. Alminnelig kjøp og salg av finansielle eiendeler er regnskapsført på transaksjonsdagen. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når konsernet overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemulighet knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultat
- investeringer som holdes til forfall
- lån og fordringer

Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Alle finansielle eiendeler måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi. Transaksjonskostnadene for eiendeler som klassifiseres i til virkelig verdi over resultat resultatføres, mens kostnadene for alle andre eiendeler tillegges virkelig verdi.

Til virkelig verdi over resultat

Alle finansielle eiendeler kan øremerkes til virkelig verdi over resultat dersom

- o klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- o de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

I tråd med styrets investeringsstrategi har man etablert en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Porteføljen styres løpende og verdsettes til virkelig verdi. Status på virkelig verdi rapporteres jevnlig til ledelsen og styret.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes over resultat.

Finansielle derivater inngår som en integrert del av forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljen for å oppnå den ønskede avkastnings- og risikoprofil. Alle derivater innregnes til markedsverdi på kontraktsdato. Etterfølgende måling skjer til virkelig verdi og verdiendringer innregnes i resultatet. Sikringsbokføring gjennomføres ikke, selv om man foretar økonomisk sikring.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative instrumenter notert i et aktivt marked med faste eller bestembare betalinger og forfallstidspunkt, som foretaket har evne og vilje til å holde til forfall. Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Lån og fordringer

Investeringer i kategorien lån og fordringer er ikke-derivative instrumenter med faste eller bestembare betalinger som ikke er notert i et aktivt marked. Lån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare

markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Amortisert kost

Amortisert kost er definert som det beløp eiendelen ble målt til ved førstegangsinnregning minus betalinger mellom partene pluss effektive renter minus eventuell nedskrivning. Effektiv rente er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over eiendelens forventede levetid.

Verdifall på finansielle eiendeler målt til amortisert kost

For finansielle eiendeler målt til amortisert kost vurderes det hver balansedag om det finnes objektive bevis på verdifall. Slike objektive bevis kan være informasjon om betalingsvansker hos utsteder som indikerer en reduksjon i framtidige kontantstrømmer. Det blir først vurdert om det foreligger objektive indikasjoner for vesentlig eiendeler enkeltvis. Dersom det ikke blir innregnet verdifall for eiendelen blir den vurdert på nytt i en gruppe av eiendeler som har tilsvarende kredittrisiko.

Det er pr 31.12.18 ikke funnet objektive bevis på verdifall for eiendeler som ikke måles til virkelig verdi.

EIENDOM, IMMATERIELLE EIENDELER, ANLEGG OG UTSTYR

Anlegg og utstyr

Anlegg og utstyr i SpareBank 1 Skadeforsikring AS aktiveres i SpareBank 1 Forsikring AS. Skadeselskapet blir belastet en månedlig leiekostnad tilsvarende avskrivninger på anleggsmidler som benyttes i selskapet.

Immaterielle eiendeler

Standard IKT-programvare som oppfyller kriteriene for balanseføring føres til anskaffelseskost og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av identifiserbar og unik programvare som eies av selskapet, blir balanseført som en immateriell eiendel når følgende kriterier er oppfylt;

- det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk
- ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den
- det er mulig å bruke eller selge programvaren
- det kan påvises hvordan programvaren vil generere sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler
- tilstrekkelige tekniske, finansielle eller andre ressurser er tilgjengelig for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren
- utgiftene kan måles pålitelig

Direkte utgifter omfatter personalkostnader for programutviklingspersonell og en andel av direkte tilhørende faste kostnader. Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene blir kostnadsført etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke balanseføres som en eiendel i senere perioder. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid fra tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk.

Immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med utnyttbar levetid. Ved verdifall foretas nedskrivninger.

Investerings eiendommer

Investerings eiendommer måles til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse innfris til i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold. Virkelig verdi for investerings eiendommene er fastsatt ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Selskapet benytter en intern kontantstrømsmodell for å beregne virkelig verdi av eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrømmen inklusive sluttverdien inflateres med forventet prisvekst og

diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom. Se note 17 for mer informasjon om de viktigste forutsetningene i modellen.

Parallelt med intern verdivurdering blir det for kontrollformål utført ekstern verdivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen. Utvalget er trukket tilfeldig blant forhåndsdefinerte eiendommer. Utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på tre år.

VALUTA

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter valutakurs på balansedagen. Relaterte gevinster og tap ved omregning er innregnet i resultat. Valutarisikoen i utenlandske verdipapirer er i hovedsak eliminert ved kjøp og salg av valutaderivater.

KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter omfatter kontantbeholdning og bankinnskudd som er benyttet i den løpende driften. Noen av bankinnskuddene er øremerket mottatt reassurans. Konsernet har ingen kontantekvivalenter slik det er definert i IAS 7.

KOSTNADSFORDELING MELLOM SØSTERSELSKAP

Etter at eier i 2012 besluttet å integrere datterselskapene SpareBank 1 Forsikring AS, tidligere SpareBank 1 Livsforsikring AS, og SpareBank 1 Skadeforsikring AS, har SpareBank 1 Skadeforsikring AS utkontraktert store deler av sin virksomhet til SpareBank 1 Forsikring AS. SpareBank 1 Skadeforsikring AS kjøper tjenester fra SpareBank 1 Forsikring AS. Kostnadene til SpareBank 1 Forsikring AS ved utførelsen av leveransene fordeles til SpareBank 1 Skadeforsikring AS etter fordelingsnøkler. Fordelingsnøkklene gjennomgås årlig.

PENSJONER

I april 2017 vedtok styrene i SB1S AS og SB1F AS endringer i ansattes pensjonsordninger. Gjeldende ytelses – og innskuddsordninger ble avviklet og erstattet med hybridpensjon for alle ansatte.

Hybridpensjon er en pensjonsordning hvor selskapet betaler faste bidrag til forsikringsselskapet ordningen er plassert i. Selskapet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere tilskudd. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt.

Betalbar skatt regnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt innregnes på forskjeller mellom balanseført verdi for eiendeler og forpliktelser i regnskapet og tilsvarende skattegrunnlag benyttet for å beregne skattepliktig inntekt. Utsatt skatteforpliktelse innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Tilsvarende innregnes utsatt skattefordel for skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot.

Med virkning fra inntektsåret 2018 ble skatteloven endret. Endringene går ut på at man kun får skattemessig fradrag for spesifiserte regnskapsposter. Formålet bak regelendringen er at skattemessig fradrag skal begrenses til sannsynlige fremtidige utbetalinger. For SB1S betyr dette at man ikke lenger får skattemessig fradrag for sikkerhetsavsetning, reassuransavsetning og andre tekniske avsetninger. Det er innført overgangsregler som innebærer at man ikke må inntektsføre avsetningene umiddelbart, men kan sette dem på en egen konto for utsatt inntektsføring. Denne kontoen skal skattemessig inntektsføres lineært over 10 år.

Det gis heller ikke fradrag fremover for naturskadefond og garantiavsetning. Disse to avsetningene skal ikke inntektsføres skattemessig, men settes på egen konto som først kommer til beskatning ved avvikling av forsikringsvirksomheten.

Konsernet har pr 31.12.18 en netto utsatt skatt på MNOK 298. Av dette utgjør utsatt skatt på konto for utsatt inntektsføring MNOK 433.

FORDRINGER PÅ FORETAK I SAMME KONSERN

Fordringer på foretak i samme konsern er ført opp til pålydende. SpareBank 1 Skadeforsikring har ingen fordringer på eller gjeld til SpareBank 1 Gruppen AS eller øvrige datterselskaper utover det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner.

UTBYTTE

Utbytte og konsernbidrag regnskapsføres i samsvar med regnskapslovens regler. Både mottatt og avgitt konsernbidrag innregnes i det år konsernbidragene foreslås av de respektive styrene.

BRUK AV ESTIMATER

Generelt

Utarbeidelsen av regnskapet og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimatenes og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Estimatenes kan avvike fra faktiske resultater, men er basert på beste estimat på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, samt i fremtidige perioder hvis endringene også påvirker fremtidige perioder.

Forsikringstekniske avsetninger

Forsikringsprodukter kan deles i to; korthalede eller langhalede forretninger. I langhalede forretninger går det lang tid mellom en skade inntreffer til skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten til korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Avsetninger til IBNR og eventuelle ekstraavsetninger for langhalede forretninger skjer ved hjelp av modeller. Avsetningen må estimeres på grunnlag av erfaring og empiriske data. For enkelte forretninger kan det ta opp mot 20 år før alle skader som er inntruffet er meldt til selskapet. I mange tilfeller vil det ikke foreligge tilstrekkelig opplysninger når skaden blir meldt til å foreta korrekt avsetning.

Investeringsseiendommer

Beregningen av virkelig verdi for investeringseiendommer tar utgangspunkt i diskonterte kontantstrømmer. En sentral forutsetning er det langsiktige avkastningskravet for den enkelte eiendom. Det vises til note 17 for nærmere beskrivelse av modellen og sensitivitetsanalyse.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse metodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på balansedagen. Se note 12.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige. Det vises til note for informasjon om fusjon med DNB Forsikring AS i 2019.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

NOTE 2 - RISIKOSTYRING

SpareBank 1 Skadeforsikring er gjennom sin virksomhet eksponert mot ulike typer risikoer. Forsikringsrisiko utgjøre en betydelig del av den totale risikoeksponeringen for selskapet. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. De forsikringstekniske avsetningene, samt selskapets egenkapital investeres, og følgelig vil selskapet være eksponert mot markeds- og kredittrisiko. Enkelthendelser forårsaket av for eksempel feil i systemer, menneskelig feil eller eksterne hendelser kan også påvirke selskapets resultatet negativt. Det er derfor viktig hvordan selskapet kontrollerer og styrer risiko. Grunnlaget for risikostyringen legges i styrets årlige behandling av strategi- og policydokumenter hvor selskapets risikotoleranse, kapitalmål og risikorammer fastsettes.

ORGANISERING AV RISIKOSTYRINGEN

Selskapets rammeverk for risikostyring består av tre forsvarslinjer. Første forsvarslinje utøves av leder av forretnings- og støtteområdene som har ansvaret for den daglige risikostyrings- og risikohåndtering innen eget ansvarsområde. Andre forsvarslinje utøves av kontrollfunksjonene som understøtter styret og ledelsens ansvar. Tredje forsvarslinje utøves av internrevisjonen som overvåker at risikostyring og internkontroll er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Styret har det overordnede ansvaret for at selskapet har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll.

Risikostyringen skal bidra til å sikre at etablerte handlingsregler er i overensstemmelse med selskapets risikotoleranse. Selskapets kontrollaktiviteter skal sikre at definerte risikogrenser overholdes, og at eksisterende risikobilde er godt kommunisert i organisasjonen. Selskapets samlede risikoeksponering beskrives i selskapets risikorapport som behandles av styret. SpareBank 1 Gruppen har det overordnede ansvaret for risikostyringen i konsernet.

KONTROLLFUNKSJONER

Selskapet har etablert fire kontrollfunksjoner som har direkte rapporteringslinje til styret.

Risikostyrings- og compliancefunksjonen er organisert som egne forretningsområder direkte under administrerende direktør og er uavhengig fra løpende driftsrelaterte oppgaver. Risikostyringsfunksjonen er ansvarlig for å overvåke og videreutvikle selskapets risikostyring- og internkontrollsystem. I tillegg skal funksjonen ha oversikt over de risikoer selskapet er eller kan bli eksponert mot, og hvilken betydning dette har for konsernets solvenssituasjon. Compliancefunksjonen skal avdekke og forebygge risiko relatert til etterlevelse av eksternt og internt regelverk.

Selskapets forsikringsrisiko overvåkes av Aktuarfunksjonen og er organisert uavhengig som et eget forretningsområde direkte under administrerende direktør. Aktuarfunksjonen har blant annet ansvar for å påse at de forsikringstekniske avsetningene er tilstrekkelige.

Internrevisjonen er en uavhengig kontroll- og rådgivningsfunksjon som skal bidra til at organisasjonen på en effektiv og tilfredsstillende måte når sine mål. Internrevisjonen utføres på oppdrag av styret og utføres av eksterne aktører. Internrevisjonen gir råd til ledelsen om selskapets risikostyring og rapporterer direkte til styret.

NOTE 3 - FORSIKRINGSRISIKO

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten i forhold til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det benyttes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risiko selskapet står overfor i forbindelse med forsikringskontrakter at de faktiske erstatningsbeløpene overstiger de beløp som er avsatt til å dekke erstatningene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall hendelser og erstatningsbeløp vil som en naturlig følge av dette variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

Erfaringsmessig viser det seg at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil det forventede resultatet variere. En mer diversifisert portefølje vil ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Konsernets tegningsstrategi er utformet med sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko slik at variabiliteten i det forventede resultatet reduseres. Reassuranse benyttes for å utjevne konsernets risiko overfor større skader.

SENSITIVITET OVERFOR FORSIKRINGSRISIKO

I tabellen under vises påvirkningen på resultat og egenkapitalen (før skatt) av 1 prosent endring i brutto opptjent premie og 1 prosentpoeng endring i Combined Ratio for egen regning. Combined Ratio er det mest brukte kriteriet for å måle lønnsomhet innen skadeforsikring. En endring i Combined Ratio kan skyldes en endring i skadefrekvens, erstatningsnivå og/eller administrasjonskostnader.

<i>Resultateffekt før skatt (f.e.r)</i>		<i>Effekt i MNOK</i>
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Privat	+/- 48,0
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Bedrift	+/- 8,9
1 prosent endring i premienivået		+/- 56,9

KONSENTRASJON AV FORSIKRINGSRISIKO

Selskapet har utarbeidet tegningsregler som beskriver hvilke forsikringsobjekter selskapene aksepterer i sine porteføljer. Det foretas kontroller i forhold til overholdelse av tegningsreglene. I tillegg er det i forsikringssystemet innarbeidet automatiske kontroller for inntegning av ny portefølje. Reassuranseavdekningen tilpasses i forhold til risikoeksponeringen av forsikringsporteføljen. Konsernet har reassuranseavdekning som består av kvoteprogram og storskadeavdekning (XL-reassuranse).

BRUTTO FORFALT PREMIE PER FORSIKRINGSPRODUKT

Brutto forfalt premie per produkt					
Tall i 1 000 NOK					
Kombinert privat	2.050.755	Industrieforsikring Brann	6.984	Sjø	0
Motorvogn	2.061.786	Kombinert næringsliv	353.107	Energi/olje	0
Fritidsbåt	73.227	Motorvogn næring	219.426	Sum inng. Reass	0
Ulykke	142.102	Ansvar	59.864	Sum sjø,energi, reass	0
Reise	562.345	Yrkesskade	98.389		
Øvrig forsikring privat	65.958	Trygghet	67.814	Natur/pooler	141.845
		Annet	105.195		
Sum privat	4.956.173	Sum næring	910.779	Total brutto forfalt premie	6.008.797

ERSTATNINGSAVSETNINGER

Erstatningsavsetningen skal tilsvare de forventede fremtidige erstatningskostnader for alle skadetilfeller som er inntruffet, men som ikke er oppgjort på balansedagen.

Det er ikke foretatt diskontering av erstatningsavsetningene.

PREMIEAVSETNING

Premieavsetningen skal dekke uavløpt risiko på skader som ennå ikke har inntruffet, på forsikringsavtaler som er inngått på balansetidspunktet.

UTBETALINGSMØNSTER FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Diagrammet under viser den forventede utbetalingsprofilen for selskapets premie- og erstatningsavsetninger. Omtrent 51 % av avsetningene forventes utbetalt i løpet av ett år.

NOTE 4 - FINANSIELL RISIKO

ORGANISERING OG FORMÅL

Finansiell risiko består av kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Under markedsrisiko ligger valutarisiko, renterisiko og øvrig prisrisiko.

SpareBank 1 Skadeforsikring er eksponert for nevnte risikoer gjennom plassering og forvaltning av finansielle aktiva. Selskapet har som målsetning å oppnå en tilfredsstillende avkastning i forhold til risiko. Selskapet skal optimalisere kapitalutnyttelsen, dvs. tilpasse selskapets strategiske aktiva-allokering i forhold til tilgjengelig kapital og totalrisiko.

Selskapet har gjennom 2018 fortsatt arbeidet med å styrke selskapets risikoforståelse og risikomåling ytterligere. Dette gjøres i hovedsak gjennom selskapets løpende risikoarbeid og risikoovervåkning. Totalrisikoen selskapet er eksponert for, tilpasses selskapets kapital situasjon. Risikovurdering og vurdering av kapital situasjonen inngår som sentrale elementer i utformingen av selskapets strategiske aktiva-allokering.

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS fastsetter årlig selskapets investeringsstrategi, herunder risikoprofil og rammer for investeringer i ulike instrumenter. Strategien er styrende for selskapets investeringsaktiviteter, og setter rammer som er tilpasset selskapets evne til å bære risiko. Markedsrisikoen vurderes fortløpende i forhold til risikokapitalen. Stresstestene, som brukes for å måle evne til å bære risiko, utarbeides med utgangspunkt i retningslinjene fra Finanstilsynet og selskapets egne risikomodeller. Forvaltningen av selskapets verdipapirer er utkontraktet. Selskapets Investeringskomité er et rådgivende organ i kapitalforvaltningsprosessen. Tabell 1 viser eksponeringen i forskjellige kategorier i 2018 og 2017. Finansielle valutaderivater er ikke inkludert i tabellen.

Tabell 1 - Investeringer pr kategori

NOK 1 000	2018	2017
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		
Investeringer som holdes til forfall	939 826	1 134 222
Utlån og fordringer	906 891	620 709
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	6 550 422	6 685 627

RISIKOKATEGORIER

Kredittrisiko er risikoen for at en part i et finansielt instrument vil påføre den andre part et finansielt tap ved ikke å oppfylle sin forpliktelse.

Likviditetsrisiko er risikoen for at virksomheten ikke er i stand til å oppfylle sine finansielle forpliktelser. For eksempel dersom selskapet har finansielle tap ved å måtte realisere investeringer med vesentlige ekstra kostnader for å kunne dekke sine forpliktelser.

Markedsrisiko er risikoen for at virkelige verdier eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil endre seg som følge av endringer i markedspriser. Markedsrisiko består av tre typer risikoer:

- Valutarisiko
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidig kontantstrøm til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i valutakurser.

- **Renterisiko**
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i markedets rentenivå.
- **Annen prisisiko**
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i markedspriser ut over rente og valutakurser.

I sensitivitetsanalysen vises effekten av endring i et av parameterne, mens andre holdes konstante. I praksis vil endringer i parametere kunne være korrelert, som for eksempel endringer i rente og valutakurser.

VURDERING AV FINANSIELL RISIKO I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at virksomheten ikke er i stand til å oppfylle sine plikter i tilknytning til finansielle forpliktelser, herunder tap som følge av at virksomheten må realisere investeringer med vesentlige ekstra kostnader for å kunne oppfylle sine forpliktelser. SpareBank 1 Skadeforsikring får betalt premie på forhånd, og utbetalinger på skader skjer på et senere tidspunkt etter at skade er inntruffet. Hovedtyngden av selskapets verdipapirportefølje er plassert i korte rentepapirer med god likviditet. Det er utarbeidet retningslinjer for hvor stor del av investeringsporteføljen som til enhver tid skal utgjøres av likvide plasseringer.

Aksjerisiko

Aksjeporteføljen i SpareBank 1 Skadeforsikring består av investeringer i diskresjonære porteføljer og aksjefond. Investeringen er diversifisert og består av norske og internasjonale aksjer. Selskapet har ingen store enkeltinvesteringer. Tabell 2 viser den geografiske spredningen av investeringen i aksjer.

Tabell 2 - Geografisk spredning aksjer og aksjefond

NOK 1 000	Virkelig verdi	Virkelig verdi	Andel markeder	Andel markeder
	2018	2017	2018	2017
Sum norske aksjer og aksjefond	170 604	178 631	19,12%	18,46%
Sum internasjonale aksjer og aksjefond	721 758	788 947	80,88%	81,54%
Sum aksjer og aksjefond	892 362	967 578		

Aksjeporteføljens sensitivitet i forhold til fall i aksjekurser gjennomføres i forhold til forskjellige scenarier. Tabell 3 viser effekten for aksjeporteføljen gitt et fall i det norske markedet på 30 % og et fall i internasjonale markeder på 20 %.

Tabell 3 - Stresstest aksjefond

NOK 1 000	Effekt	Effekt
	2018	2017
Norske aksjer og aksjefond - 30 % fall	51 181	53 589
Internasjonale aksjer og aksjefond - 20 % fall	144 352	157 789
Sum aksjer og aksjefond	195 533	211 379

Valutarisiko

Verdien av konsernets investeringer i utlandet påvirkes av endringer i valutakurser. Ved en generell styrking av den norske kronen vil eksponert beløp falle i verdi, målt i norske kroner. Når eksponeringen er fordelt på flere valutaer oppnås en diversifiseringseffekt. I den grad man har både eiendeler og gjeld i samme valuta reduseres netto risikoeksponering. Selskapet

hadde pr. 31. desember 2018 netto valutaposisjoner i forbindelse med finansielle plasseringer på 89 mill. kroner. Gitt en endring i alle valutakurser på 25 prosent i selskapets disfavør vil dette medføre et tap på 22 mill. kroner.

Renterisiko

SpareBank 1 Skadeforsikring konsern er hovedsakelig eksponert for renterisiko gjennom sine investeringer i rentebærende papirer. Selskapets erstatningsavsetninger vil også påvirkes av en renteendring. Ved et parallellskift i det generelle rentenivået på 100 basispunkter vil verdien av renteporteføljen som måles til virkelig verdi endres med 34 mill. kroner.

Kredittrisiko

Kredittrisiko i SpareBank 1 Skadeforsikring er i stor grad relatert til obligasjoner, sertifikater og eiendom. Videre er selskapet også eksponert for kredittrisiko gjennom fordringer på forsikringskundene og reassurandører. Fordringer på forsikringskundene er spesifisert i note 9. Renteporteføljen er hovedsakelig investert i finans- og statspapirer, og kredittkvaliteten ansees tilfredsstillende. I eiendomsporteføljen er det risiko knyttet til betjening av inngåtte leieavtaler. Her vurderes risikoen som begrenset.

I tillegg er SpareBank 1 Skadeforsikring eksponert for kredittrisiko knyttet til reassurandører, dels gjennom fordringer og dels gjennom reassurandørens andel av erstatningsavsetningen. Kredittrisikoen i konsernet er redusert gjennom spredning på ulike reassurandører, og kredittkvaliteten på reassurandørene anses god.

NOTE 5 - SEGMENTINFORMASJON

Selskapets virksomhetssegmenter er kontrollert og rapportert i samsvar med kundegruppene. Kundegruppene består av private forbrukere (PM) og næringslivet (BM). Segmenteiendelene består av eiendeler som er direkte henførbare til produktene, hovedsakelig fordringer og gjenforsikringsandeler. Segmentforpliktelsene består av forpliktelser som er direkte henførbare til produktene, hovedsakelig forsikringsforpliktelser.

31.12.2018	PM	BM	Annet	Sum
NOK 1 000 000				
Brutto opptjent premie	4 809,7	898,4	138,5	5 846,5
Brutto påløpne erstatninger	-3 374,2	-630,6	-69,4	-4 074,2
Brutto gevinst/tap tidligere år	111,2	235,1	15,0	361,2
Brutto driftskostnader	-1 181,0	-229,3	-5,0	-1 415,3
Endring andre avsetninger	-30,8			-30,8
Netto reassuranse	-17,5	-55,8	-24,1	-97,5
Andre forsikringsrelaterte inntekter/kostnader	1,2	0,5	1,1	2,8
Resultat fors.virksomhet	318,5	218,2	56,0	592,7

Segmenteiendeler:

Kundefordringer	2 027,9	221,5		2 249,4
-----------------	---------	-------	--	---------

Segmentforpliktelser

Brutto premiereserver	2 016,2	377,2	47,3	2 440,7
Brutto erstatningsavsetning	2 176,1	1 309,4	111,2	3 596,8

NOTE 6 - PREMIEINTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER

Premier og erstatninger pr. forsikringsbransje

NOK 1000	Skadeforsikringsforpliktelse - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring										Sum
	Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade-forsikring	Motorvogn-forsikring - trafikk	Motorvogn-forsikring - øvrig	Sjø-, transport- og luftfarts-forsikring	Forsikring mot brann og annen skade på eiendom	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap	
Forfalte premier											
Brutto - Direkte forsikring	231 767	67 814	98 389	850 135	1 431 077	4 157	2 625 097	60 684	562 345	77 332	6 008 797
Gjenforsikringsandel	216	41	1 249	1 034	1 584	72	37 892	72	968	194	43 323
For egen regning (netto)	231 550	67 773	97 140	849 102	1 429 492	4 085	2 587 205	60 612	561 377	77 137	5 965 474
Opptjente premier											
Brutto - Direkte forsikring	240 069	68 117	98 053	832 140	1 357 362	3 995	2 565 929	60 574	550 470	69 834	5 846 542
Gjenforsikringsandel	216	41	1 249	1 034	1 584	72	37 892	72	968	194	43 323
For egen regning (netto)	239 853	68 076	96 804	831 106	1 355 777	3 923	2 528 037	60 502	549 502	69 639	5 803 219
Erstatningskostnader											
Inntruffet i år (brutto)	207 597	42 236	81 259	358 024	1 061 769	2 154	1 851 485	50 775	361 299	57 627	4 074 225
Inntrufne skader tidligere år (brutto)	40 937	-19 162	-138 816	-217 028	-11 608	26	8 108	-23 235	-4 682	4 242	-361 219
Brutto - Direkte forsikring	248 534	23 074	-57 558	164 625	856 069	2 179	1 859 593	27 540	356 616	61 869	3 713 006
Gjenforsikringsandel		-37	-46 187	-14 400	1 486		-2 654	-1		57	-61 736
For egen regning (netto)	248 534	23 111	-11 371	171 811	860 321	2 179	1 862 247	27 541	356 616	61 812	3 774 743

NOTE 7 - FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

NOK 1000	Skadeforsikringsforpliktelse - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring										Sum
	Forsikring mot utgifter til behandling	Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade-forsikring	Motorvong forsikring - trafikk	Motorvong forsikring - øvrig	Sjøforsikring, transportforsikring og luftfartsforsikring	Forsikring mot brann og annen skade på	Ansvars-forsikring	Assistanse-forsikring	Forsikring mot diverse økonomiske tap	
Ikke opptjent brutto premie	46 536	8 579	43 177	421 615	711 157	1 851	962 999	28 625	177 944	38 192	2 440 675
Brutto erstatningsavsetning	494 009	240 449	592 551	760 366	204 526	1 634	1 093 606	75 477	120 182	13 974	3 596 774
Sum brutto forsikringsforpliktelse regnskap	540 545	249 028	635 728	1 181 981	915 683	3 485	2 056 605	104 102	298 126	52 166	6 037 449

Solvens II - verdsettelse fra aktuar: NOK 1000

Ikke opptjent brutto premie	190 440
Brutto erstatningsavsetning	3 403 817
Risikomargin Solvens II	391 004
Brutto forsikringsforpliktelse Solvens II	3 985 260
Forskjeller forsikringsforpliktelse regnskap - Solvens II	2 052 189

Spesifikasjon av selskapets poolordninger:

NOK 1000	Ikke opptjent brutto premie	Ikke opptjent premie for egenregning	Brutto Erstatnings-avsetning	Erstatnings-avsetning for egen regning
Naturskadepool 1	47 304	47 304	91 553	91 553
TFF 2			13 842	13 842
YFF 3			4 994	4 994
Sum	47 304	47 304	110 389	110 389

1 Inngår i "Forsikring mot brann og annen skade på eiendom"

2 Inngår i "Motorvognforsikring trafikk"

3 Inngår i "Yrkesskadeforsikring"

BESKRIVELSE AV METODE:

Verdsettelse forsikringsforpliktelser	Regnskapsformål	Solvens II formål
Opptjent premie	Den delen av forfalte bruttopremier som på balansedagen gjelder de ikke avløpte deler av forsikringenes dekningsperioder	<p>Premieavsetningen skal være et beste estimat av kontantstrømmen som relaterer seg til forsikringsforpliktelser som ikke er opptjent for kontrakter innenfor definisjonen av kontraktens grenser. Beste estimat av premieavsetningen beregnes ved å sette opp fremtidige inn- og utgående kontantstrømmer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fremtidig premie • Fremtidige erstatningskostnader • Forventede administrasjonskostnader knyttet til aktive avtaler • Justering for å ta hensyn til effekten av forventet kundeavgang <p>Fremtidig premie oppstår for kontrakter med terminbetaling, eventuell tilleggspremie og også for juridisk bindende avtaler som enda ikke er aktive. For kontrakter med terminbetaling innebærer dette en reklassifisering av kundefordringer på eiendelssiden av balansen til premieavsetningen.</p>
Erstatningsavsetningen	Skal tilsvare forventede brutto erstatningskostnader for alle skadetilfeller som på balansedagen er inntruffet, men ikke oppgjort. Erstatningsavsetningen diskonteres ikke.	<p>Erstatningsavsetningen skal være et beste estimat av kontantstrømmen som relaterer seg til skader som har inntruffet på verdsettelsestidspunktet. Kontantstrømmen inkluderer alle skadeutbetalinger og kostnader knyttet til disse skadene, samt eventuelle inngående kontantstrømmer som kan oppstå som en følge av fremtidig premie, berging, regress eller lignende. Alle kontantstrømmer med mer enn 12 måneders varighet er neddiskontert. Neddiskonteringsraten skal være risikofri og er således ikke relatert til forventet finansavkastning.</p>
Risikomargin	Ikke aktuell	<p>Risikomarginen skal beregnes som kostnaden ved å fremskaffe egenkapital tilsvarende det solvenskapitalkravet som trengs for å holde forsikringsforpliktelsene frem til risikoen er ferdig avløpt.</p>

BESKRIVELSE AV VERDSETTELSE FOR SOLVENSFORMÅL OG VERDSETTELSE I REGNSKAPET:

Beregning av erstatningsavsetningene er basert på bruk av erfaringsdata der det tas utgangspunkt i hvordan erstatningskostnadene utvikler seg over tid. Dette vil omfatte utviklingen i både RBNS-avsetningene og avsetninger for ettermeldte skader (IBNR-avsetningene). For å beregne erstatningsavsetningen bygges det opp statistiske modeller basert på erfaringstall og informasjon om porteføljeutvikling. Det benyttes følgende hovedtyper av statistiske modeller;

* *“Chain ladder”*-metoder, der det benyttes historiske data for å estimere faktorer for utviklingen i betalt, fastsatt (betalt+RBNS) og antall skader

* *“Forventet skadeprosent”*-metoder (for eksempel Bornhuetter-Ferguson), der det benyttes en forventede skadeprosent for det aktuelle forsikringsproduktet til å estimere gjenstående erstatningsutbetaling

* Metoder der en benytter en *kombinasjon av “Chain ladder” og “Forventet skadeprosent”*. En fordel med disse metodene er at man legger mer vekt på erfaringsdata når utviklingen av skadeåret er blitt sikrere

Valg av beregningsmetoder vil være avhengig av forsikringsprodukt og hvor mange års skadehistorikk som er tilgjengelig. I den utstrekning disse metodene er basert på data for historisk erstatningsutvikling blir det forutsatt at det historiske mønsteret for erstatningsutvikling vil fortsette i fremtiden. Det finnes årsaker til at dette ikke vil være tilfelle, og i de tilfeller har man tatt hensyn til dette ved å modifisere parametere som inngår i modellene.

Erstatningsavsetningene til regnskapsformål er ikke diskontert.

NOTE 8 - FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG GJENFORSIKRINGSANDEL

NOK 1000	2018	2017
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	2 440 675	2 278 420
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 179 589	2 207 367
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 417 185	1 668 474
Sum brutto erstatningsavsetning	3 596 774	3 875 840
Sum forsikringsforpliktelser, brutto	6 037 449	6 154 261
Kortsiktige forsikringer, gjenforsikringsandel		
Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	0	0
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	47 395	89 080
Inntrufne, men ikke meldte skader	169 941	223 659
Sum gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	217 336	312 739
Sum gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser	217 336	312 739
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Avsetning for ikke opptjent premie	2 440 675	2 278 420
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 132 194	2 118 286
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 247 244	1 444 815
Sum erstatningsavsetning for egen regning	3 379 438	3 563 102
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	5 820 113	5 841 522

NOK 1000	2018			2017		
	Brutto	Gjen- forsikret	F.e.r.	Brutto	Gjen- forsikret	F.e.r.
Endringer i forsikringsforpliktelse og gjenforsikringsandel						
a) Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 207 367	-89 080	2 118 286	2 237 910	-151 127	2 086 783
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 668 474	-223 659	1 444 815	1 978 357	-295 738	1 682 619
Sum per 1.januar	3 875 840	-312 739	3 563 102	4 216 267	-446 865	3 769 402
Betalte skader tidligere årganger	-1 319 395	33 666	-1 285 729	-1 248 241	58 673	-1 189 568
Endring i forpliktelser						
Fra årets skader	4 075 448		4 075 448	3 679 089		3 679 089
- herav betalt	-2 673 901		-2 673 901	-2 337 769		-2 337 769
Fra tidligere år (avløp)	-361 219	61 736	-299 482	-433 506	75 453	-358 052
Sum per 31.desember	3 596 774	-217 336	3 379 438	3 875 840	-312 739	3 563 102
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 179 589	-47 395	2 132 194	2 207 367	-89 080	2 118 286
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 417 185	-169 941	1 247 244	1 668 474	-223 659	1 444 815
Sum per 31.desember	3 596 774	-217 336	3 379 438	3 875 840	-312 739	3 563 102
b) Avsetning for ikke oppgjent premid, kortsiktige forsikringer per 1. januar	2 158 539		2 158 539	2 117 453	-67 966	2 049 488
Endring i perioden	2 440 675		2 440 675	2 158 539		2 158 539
Opptjent i perioden	-2 158 539		-2 158 539	-2 117 453	67 966	-2 049 488
Sum per 31.desember	2 440 675		2 440 675	2 158 539	0	2 158 539

NOTE 9 - ALDERSFORDELTE FORDRINGER FORSIKRING

NOK 1 000	Direkte forsikring		Gjenforsikring	
	2018	2017	2018	2017
Ikke forfalt	2 220 245	1 942 610	23 878	31 206
< 30 dager	26 764	52 777		
31 - 60 dager	2 428	4 379		
61 - 90 dager	1 013	652		
> 91 dager	25 560	24 227		
Avsetning tap på krav	-26 573	-24 879		
Sum	2 249 437	1 999 766	23 878	31 206

DIREKTE FORSIKRING

Kunden inntektsføres i henhold til årlig hovedforfall og faktureres i henhold til betalingsavtale. Ubetalt forsikringspremie over 60 dager går til avgang, og avtalen med kunden kanselleres. Det beregnes en korttidspremie til kunden for den tiden selskapet må

stå ansvar for risikoen i henhold til norsk lov. Motposten til ikke forfalt premie er premiereserver. Denne motposten finnes igjen på gjeldssiden og utgjorde henholdsvis 2 441 MNOK i 2018 og 2 278 MNOK i 2017.

GJENFORSIKRING

Reassuranse anvendes for å håndtere forsikringsrisiko. Reassuranse vil derimot ikke avlaste SB1S noe ansvar som direkte forsikringsgiver. Dersom reassurandør ikke betaler en skade, uavhengig av årsak, vil SB1S fortsatt være ansvarlig for oppgjør mot forsikringstaker. Kredittverdigheten hos reassurandører tas derfor i betraktning ved plassering av reassuranse. Et generelt krav for alle reassurandører er en kredittrating på "A" eller bedre fra Standard & Poor's (eller tilsvarende fra andre ratingbyråer) ved inngåelse av kontrakt med SB1S.

NOTE 10 - INNETEKTER OG KOSTNADER FRA FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

NOK 1 000	2018	2017
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet		
<i>Aksjer og andeler</i>		
Utbytte mv. fra aksjer og andeler	7 348	6 755
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av aksjer og andeler	-85 962	164 579
Sum netto inntekter aksjer og andeler	-78 614	171 333
<i>Obligasjoner og sertifikater</i>		
Mottatte og opptjente renteinntekter mv.	97 552	108 359
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av rentepapirer	-23 634	80 433
Sum netto inntekter fra obligasjoner, sertifikater, rentefond og andre verdipapirer med fast avkastning	73 918	188 792
<i>Andre finansielle instrumenter</i>		
Mottatte og opptjente renteinntekter mv.	-855	3
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av derivater og andre finansielle instrumenter	1 491	-92 337
Sum netto inntekter fra derivater og andre finansielle instrumenter	636	-92 334
Netto inntekter fra obligasjoner vurdert til amortisert kost		
Mottatte og opptjente renteinntekter obligasjoner holdt til forfall	40 991	48 710
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av obligasjoner holdt til forfall	-2 090	-4 439
Sum netto inntekter fra obligasjoner som holdes til forfall	38 901	44 271
Mottatte og opptjente renteinntekter andre obligasjoner til amortisert kost	19 412	11 288
Netto urealisert og realisert gevinst/tap andre obligasjoner til amortisert kost	151	106
Sum netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	19 562	11 394
Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser	54 404	323 455

NOTE 11 - KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

2018

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler						
Aksjer og andeler				892 362		892 362
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	906 891	939 826		5 366 804		7 213 521
Andre finansielle eiendeler				290 804		290 804
Derivater			452			452
Sum finansielle eiendeler	906 891	939 826	452	6 549 970		8 397 139
Finansielle forpliktelser						
Derivater			24 312			24 312
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	63 249					63 249
Sum finansielle forpliktelser	63 249		24 312			87 561

Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

NOK 1 000	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Derivater	22 673	1	1 078	560		24 312
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	63 249					63 249
Sum finansielle forpliktelser	85 922	1	1 078	560		87 561

2017

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler						
Aksjer og andeler				967 578		967 578
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	620 709	1 134 222		5 680 534		7 435 465
Andre finansielle eiendeler				23 987		23 987
Derivater			13 527			13 527
Sum finansielle eiendeler	620 709	1 134 222	13 527	6 672 099		8 440 557
Finansielle forpliktelser						
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	84 551					84 551
Sum finansielle forpliktelser	84 551					84 551

Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

NOK 1 000	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	84 551					84 551
Sum finansielle forpliktelser	84 551					84 551

NOTE 12 - VERDSETTELSESHIERARKI

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1:

- Børsnoterte aksjer hvor det er daglig omsetning og andeler i aksje- og pengemarkedsfond
- Statsobligasjoner og statssertifikater med fast avkastning

Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2:

- Valutaterminer og fremtidige renteaftaler hvor virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Selskapet har pr. 31.12.18 ingen poster klassifisert under nivå 3.

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

ÅRET 2018

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	1 784 503	4 765 467		6 549 970
<i>Herav aksjer og andeler</i>	892 362			892 362
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	892 141	4 474 663		5 366 804
<i>Herav andre verdipapirer</i>		290 804		290 804
Finansielle derivater		452		452
<i>Herav renteinstrumenter</i>		452		452
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 784 503	4 765 919		6 550 422

Derivater		24 312		24 312
<i>Herav valutainstrumenter</i>		22 053		22 053
<i>Herav renteinstrumenter</i>		2 259		2 259
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi		24 312		24 312

Totale gevinster og tap realiserte og urealisert ført over resultat

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virk verdi over resultat	-78 614	73 918	636
Sum netto totale gevinster og tap realiserte og urealisert ført over	-78 614	73 918	636

ÅRET 2017

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	1 954 938	4 717 161		6 672 099
<i>Herav aksjer og andeler</i>	967 578			967 578
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	987 360	4 693 174		5 680 534
<i>Herav andre verdipapirer</i>		23 987		23 987
Finansielle derivater		13 527		13 527
<i>Herav valutainstrumenter</i>		13 364		13 364
<i>Herav renteinstrumenter</i>		163		163
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 954 938	4 730 688		6 685 626

Totale gevinster og tap realiserte og urealisert ført over resultat

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virk verdi over resultat	171 333	188 792	-92 334
Sum netto totale gevinster og tap realiserte og urealisert ført over	171 333	188 792	-92 334

NOTE 13 - FINANSIELLE DERIVATER

NOK 1000	2018		2017	
	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser
Valutainstrumenter				
Valutaterminer		22 053	13 364	
Sum valutainstrumenter		22 053	13 364	
Renteinstrumenter				
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross count)	34	1 638	163	
Andre rentekontrakter	418	621		
Sum renteinstrumenter	452	2 259	163	
Sum finansielle derivater	452	24 312	13 527	

Oppstilling vedrørende motregningsrett 2018

Finansielle eiendeler

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen		Beløp etter mulige nettooppgjør
			Nettobeløp i balansen	nettoppresentert i balansen	
Renteinstrumenter	452		452		452
Sum	452		452		452

Finansielle forpliktelser

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen		Beløp etter mulige nettooppgjør
			Nettobeløp i balansen	nettoppresentert i balansen	
Valutainstrumenter	22 053		22 053		22 053
Renteinstrumenter	2 259		2 259		2 259
Sum	24 312		24 312		24 312

Året 2017

Finansielle eiendeler

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen		Beløp etter mulige nettooppgjør
			Nettobeløp i balansen	nettoppresentert i balansen	
Valutainstrumenter	13 364		13 364		13 364
Renteinstrumenter	163		163		163
Sum	13 527		13 527		13 527

NOTE 14 - FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI

NOK 1 000		2018	2017
		Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi/ virkelig verdi
Aksjer og andeler			
Norske aksjer		170 604	178 631
Utenlandske aksjefond		713 971	778 839
Utenlandske aksjer		7 787	10 108
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi		892 362	967 578
Obligasjoner og sertifikater			
Norske			
	Risikovekting		
Stats og statsgaranterte	0%	388 920	584 178
Kredittforetak og bank	10%	318 427	282 781
Kommuner, kommunale aksjeselskaper, fylker, stats og statsgaranterte	20%	125 356	379 814
Kredittforetak og bank	20%	1 795 042	1 794 175
Pengemarkedsfond	20%	190 587	144 594
Industriforetak	100%	503 822	571 766
Sum norske obligasjoner og sertifikater		3 322 154	3 757 308
Utenlandske			
Stats og statsgaranterte	0%	293 734	258 587
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	406 298	499 631
Kommuner, kommunale aksjeselskaper, fylker, stats og statsgaranterte	20%	66 694	89 640
Kredittforetak og bank	20%	270 376	296 228
Kredittforetak og bank	100%	27 180	-
Industriforetak		980 368	779 140
Sum utenlandske obligasjoner og sertifikater		2 044 650	1 923 226
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		5 366 804	5 680 534
Andre verdipapirer			
Andre finansielle eiendeler		290 804	23 987
Sum andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi		290 804	23 987
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi		6 549 970	6 672 099

NOTE 15 - FINANSIELLE EIENDELER MÅLT TIL AMORTISERT KOST

NOK 1 000	Vekting	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
		2018	2018	2017	2017
Norske og utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	409 419	418 579	392 056	409 804
Kommuner, fylker, stats og statsgaranterte	20%	603 400	607 299	549 721	561 503
Kredittforetak og bank	20%	550 859	557 708	596 103	612 453
Industrilån	100%	283 039	288 805	217 051	230 111
Sum obligasjoner målt til amortisert kost		1 846 717	1 872 391	1 754 931	1 813 871
<i>Herav børnoterte papirer</i>		<i>1 679 076</i>	<i>1 703 541</i>	<i>1 537 117</i>	<i>1 592 799</i>

Spesifikasjon av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen

NOK 1 000	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
	2018	2018	2017	2017
Obligasjoner til amortisert kost	1 846 717	1 872 391	1 754 931	1 813 871
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost	1 846 717	1 872 391	1 754 931	1 813 871

Nivåvurdering av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen vist til virkelig verdi

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
Obligasjoner til amortisert kost		1 872 391		1 872 391
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert kost		1 872 391		1 872 391

NOTE 16 - SPESIFIKASJON AV AKSJEFOND OG AKSJER

NOK 1 000	Organisasjonsnummer	Risiko-vektning	Antall 2018	Anskaf.	Bokført	Anskaf.	Bokført
				kost 2018	virkelig verdi 2018	kost 2017	virkelig verdi 2017
UTENLANDSKE AKSJEFOND							
	KLP KAPITAL AS AKSJEGLOBAL	100%	293 30	542 107	633 953	518 773	692 028
	KLP MARKEDER INDEKS I	100%	44 080	60 943	80 018	56 913	86 811
	SUM UTENL AKSJEFOND TIL VIRKELIG VERDI		337 38	603 050	713 972	575 686	778 839
NORSKE AKSJER							
	AKER BP ASA	100%		1 905	4 752	1 939	5 714
	AKER SOLUTION ASA	100%		3 075	1 991	2 255	1 566
	ARCUS ASA	100%		1 461	1 392	1 488	1 609
	ATEA ASA	100%		742	2 453	682	2 576
	AUSTEVOLL SEAFOOD	100%		1 313	2 414	2 178	2 989
	DNB ASA	100%		10 408	13 407	9 441	15 902
	ENTRA ASA	100%		3 779	5 941	6 115	10 317
	EQUINOR ASA	100%		10 333	13 544		
	EUROPRIAS ASA	100%		1 426	1 063	1 616	1 630
	GJENSIDIGE FORSIKRING	100%		7 400	9 613	9 206	14 127
	KONGSBERG GRUPPEN	100%		5 958	6 533	5 400	6 825
	LEROY SEAFOOD GROUP	100%		2 703	5 617	2 933	5 690
	MARINE HARVEST ASA	100%				2 158	7 487
	MOWI ASA	100%		2 354	8 433		
	NORDIC SEMICONDUCT	100%		3 047	2 086	2 498	2 557
	NORSK HYDRO ASA	100%		14 446	11 453		
	NORWEGIAN AIR SHUTTLE	100%		3 635	3 883	2 979	3 324
	ORKLA ASA	100%		5 890	5 287	6 730	7 739
	PHOTOCURE ASA	100%				146	107
	SALMAR ASA	100%				2 017	2 073
	SCHIBSTED ASA	100%				489	1 572
	SPAREBANK 1 ØSTLANDET	100%		3 010	3 111	3 129	3 575
	SPAREBANK 1 SMN	100%		3 486	5 704	3 382	5 893
	SPAREBANK 1 SR-BANK	100%		3 810	6 809	3 486	6 684
	STATOIL ASA	100%				12 199	15 544
	STOREBRAND ASA	100%		14 510	12 978		
	TELENOR ASA	100%		10 946	12 765	12 647	17 002
	TGS NOPEC GEOPH.CO	100%		2 602	3 174	1 783	2 602
	TOMRA SYSTEM ASA	100%		3 764	7 500	4 247	6 141
	TREASURE ASA	100%		1 739	1 145	1 772	1 449
	VEIDEKKE	100%		4 496	5 721	4 761	5 986
	WALLENIIUS WILHELMSEN	100%		2 731	3 523	2 675	7 365
	XXL ASA	100%		2 801	1 075	2 687	3 434
	YARA INTERNATIONAL	100%		7 041	7 237	7 717	9 154
	SUM NORSKE AKSJER TIL VIRKELIG VERDI			140 810	170 604	120 756	178 631

UTENLANDSKE AKSJER

BORR DRILLING LTD	100%	82	49		
NORTHERN DRILLING LTD	100%	2 486	1 930	1 888	1 854
SUBSEA 7	100%	5 129	5 807	4 425	8 253
SUM UTENLANDSKE AKSJER TIL VIRKELIG VERDI		7 696	7 787	6 313	10 108
SUM AKSJER OG ANDELER TIL VIRKELIG VERDI					
ØREMERKET OVER RESULTATET		751 557	892 362	702 756	967 578

NOTE 17 – INVESTERINGSEIENDOMMER

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har aksjer i følgende datterselskap/FKV:

	Forretnings kontor	Eierandel, lik stemmeandel
Falck Ytters Plass Eiendom AS	Oslo	100%
Herkules Tomt AS	Skien	100%
Teglverkstomta AS	Oslo	100%
Tårnhuset AS	Oslo	100%
Bøler Senter Næring AS	Oslo	100%
Kongeveien 49 Kolbotn AS	Oppegård	100%
Jernbanetorget 2 AS	Oslo	100%
Hammersborggata 9 AS	Oslo	50%
Storgaten 33 Oslo AS	Oslo	11%

I selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS bokføres aksjene i eiendomsselskapene til kostpris.

I konsernregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring blir investeringene behandlet som investeringseiendommer.

VERDIVURDERING

Eiendommene bokføres til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Selskapet benytter en intern kontantstrømmodell for å beregne virkelig verdi for eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrøm inklusiv sluttverdi inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom.

MER OM DE VIKTIGSTE FORUTSETNINGENE:

Leieinntekter

For kontorarealer, som utgjør den største arealtypen i porteføljen, benytter selskapet en egen separat modell for å estimere forventet langsiktig kontantstrøm etter utløp av dagens leiekontrakter. Prishistorikk fra reelle kontraktsinngåelser for den enkelte eiendom inngår i datagrunnlaget for å estimere forventet fremtidig leie for arealet. De forventede leieprisene er basert på et definert kartutsnitt, hvor data på løpende markedsleier per kvadratmeter bruttoareal er hentet ut. Det definerte kartutsnittet vil gi et presist bilde på relevante leiepriser i et område. Videre er de løpende leiene i hvert kartutsnitt inndelt i 4 kvartiler. For å få en ytterligere presis vurdering av forventet leie er hver eiendom plassert i én kvartil. Kvartilinndelingen er hovedsakelig basert på historiske kontrakter for eiendommen, men også kalibrert for strategi og forventet utvikling av eiendommen.

For arealtyper som ikke dekkes av leieprisstatistikk, benyttes selskapets egne vurderinger for å finne fremtidig inntekt.

Kostnader

Gjennomsnittlige historiske driftskostnader og selskapets forventninger per eiendom inngår for å estimere forventede kostnader. Som et anslag for forventede eierkostnader på lang sikt benyttes statistikk fra OPAK og Basale. Dersom de historiske kostnadene har vært spesielt høye eller spesielt lave, benyttes ytterpunktene i OPAK/Basale sine anslag for normale eierkostnader for år 1 i kontantstrømmen. Eierkostnadene antas å være stigende med eiendommens alder og vokser lineært til OPAK/Basales anslag for høye eierkostnader over kontantstrømmens lengde.

Avkastningskrav

Avkastningskravet består av risikofri rente som endres over kontantstrømmen og risikopåslag som gjelder individuelt for hver eiendom.

Risikofri rente

Observasjoner fra transaksjonsmarkedet tyder på at eiendom er lite sensitive til endringer i markedsrentene. I stedet er det langsiktige forventninger til rentenivået som synes å ligge til grunn for eventuelle prisendringer for eiendom. Grunnen til dette kan være at selv de lengste markedsrentene er relativt korte i forhold til forventet varighet på en næringseiendom. Selskapet har valgt å benytte en 10-års swaprente for de første 10 årene i kontantstrømmen, og en antatt langsiktig normalrente på 5 % for de siste 10 årene og for sluttverdien. For årene i mellom, fra år 10 til år 20, er det benyttet interpolering mellom de to rentene.

Risikopåslag

Selskapet benytter et kategoriseringsverktøy for å anslå risikopåslagene per eiendom. Beliggenhet, kontraktlengde og antatt grad av syklisk karakter i kontantstrømmen til den enkelte eiendom inngår som elementer for å plassere eiendommens vektete risikoegenskaper på en poengskala. Eiendommens plassering på poengskalene benyttes stå til å finne eiendommens spesifikke risikopåslag innenfor et spenn mellom antatt høyt og lavt risikopåslag i markedet. Dette spennet blir kalibrert mot observerte nøkkeltall fra transaksjonsmarkedet. Kategoriseringen og kalibreringen skal til sammen bidra til markedsmessig og konsistent verdivurdering til virkelig verdi, både på tvers av eiendommene og over tid.

EKSTERN VERDIVURDERING

Parallelt med intern verdivurdering blir det utført ekstern verdivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen for å avstemme markedsutviklingen i perioden. Samtidig er dette en mulighet for å sjekke og diskutere rimeligheten av verdinivåene og eventuelt forutsetningene som inngår i vurderingen mot andre. Utvalget er trukket tilfeldig av forhåndsdefinert antall eiendommer. Det er planen at utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på 3 år, dog med en viss overlapp med halvårlige intervall for ekstern vurdering.

SKATT

Tidligere år har man i forbindelse med verdivurderingen av investeringseiendommene redusert virkelig verdi av eiendommene med latent skatt. Samtidig unnlot man å beregne utsatt skatt i tilknytning til eiendommene. En NIFRIC («ikke-uttalelse» fra IFRIC) har imidlertid endret bransjenormen og pr 31.12.18 gikk SB1S bort fra latent skatt-beregning i tilknytning til investeringseiendommene, og over til utsatt skatt. Endringen ble ansett som en prinsippendring og ført direkte mot egenkapitalen.

Nok 1 000	2018	2017
Anskaffelseskost per 01.01.	1 102 408	1 081 322
Korreksjon anskaffelseskost IB		1
Omarbeidet anskaffelseskost IB	1 102 408	1 081 323
Årets tilgang	169 567	21 085
Anskaffelseskost per 31.12.	1 246 728	1 102 408
Akkumulert verdiregulering per 01.01.	339 589	183 253
Omarbeidet akkumulert verdiregulering IB	400 335	183 253
Årets verdiregulering	17 782	156 336
Akkumulert verdiregulering per 31.12.	418 117	339 589
Balanseført verdi per 31.12.	1 664 846	1 441 997

SENSITIVITET

Eiendomsinvesteringene er spesielt sensitive til endringer i avkastningskravet. Holdes alt annet likt, vil en økning i avkastningskravet på 0,25 prosentpoeng redusere verdiene med ca 75,6 MNOK, eller 4,5 %. Dersom netto leieinntekt endres med 10 % ved reutleie, endres markedsværdien med ca 11 %. Dette tilsvarer en verdiendring på ca 188 MNOK.

Segment	Nominelt avkastnings krav	Dagens kontraktsl eie	Forventet leie etter utløp	Vektet gjenværen de leietid	Nåværen de ledighet	Brutto areal	Virkelig verdi eiendom
Kontor Oslo (H9, S33, Tårn)	5,4 %	41 653	67 022	3,5	11,2 %	28 699	655 866
Handel (Bøler, FYP)	6,4 %	29 274	31 222	6,2	3,5 %	19 303	395 969
Øvrig eiendom (GW, K49, tomter, J2)	4,8 %	35 709	40 427	16,3	11,7 %	19 064	613 011
Totalt						67 066	1 664 846

Leieinntekter 2018

Direkte driftskostnader (inkl reparasjoner og vedlikehold), knyttet til investeringseiendommer som genererer leieinntekter

17 044

VERDSETTELSESHIERARKI 2018

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Investeringseiendom			1 664 846
Sum eiendeler			1 664 846

Avstemming av nivå 3	Investeringseiendom
Inngående balanse	1 441 997
Verdiendring	17 782
Tilgang/kjøp	230 313
Utgående balanse	1 664 846

Realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over resultat	
Netto inntekter fra investeringseiendommer	17 782
Sum realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over resultat	17 782

Verdiregulering ført over resultat	
Netto inntekter fra investeringseiendommer	17 782
Sum verdiregulering ført over resultat	17 782

NOTE 18 - IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE)

NOK 1 000	Under utvikling	IT-systemer	Andre støtte-systemer	Lisenser	Øvrige immateriell eiendeler	Sum
Balanseført verdi pr. 31.12.2017	865		24 944		27 087	52 897
Anskaffelseskost 01.01.2018	865	18 724	53 018	888	60 500	133 995
Tilgang i året	3 014		3 425		5 502	11 941
Avgang i året						
Anskaffelseskost 31.12.2018	3 879	18 724	56 443	888	66 002	145 936
Akkumulert avskrivning og nedskrivning pr. 01.01.2018		18 724	28 074	888	33 413	81 099
Årets avskrivning			6 590		9 238	15 828
Akk. avskrivninger og nedskrivninger pr. 31.12.2018		18 724	34 664	888	42 651	96 927
Balanseført verdi pr. 31.12.2018	3 879		21 779		23 351	49 010

Forutsetninger om økonomisk levetid: 3-5 år 3-5 år 3-5 år

Den enkelte eiendel avskrives lineært i henhold til en avskrivningsplan basert på forutsetninger om programvarens økonomiske levetid.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har en løpende avtale med SpareBank 1 Forsikring AS om levering av alt inventar og utstyr. Leiekostnad og rente for dette utgjorde 14,0 mill. kroner i 2018.

NOTE 19 – UTSATT IMPLEMENTERING AV IFRS 9

Selskapet utsetter implementeringen av IFRS 9, jf årsregnskapsforskriften § 3-7 andre ledd.

Vilkåret for utsettelse om å drive forsikringsdominert virksomhet er oppfylt:

	2016
Sum brutto forsikringsforpliktelse	7 084 249
Utsatt skatt knyttet til forsikringsforpl	217 994
Andre forpl i tilknytning til forsikring	491 388
Sum	7 793 631

Sum forpliktelse	9 248 247
-------------------------	------------------

Forsikringsrelaterte forpliktelse i forhold til sum forpliktelse	84%
--	-----

Det utøves ingen annen virksomhet enn forsikringsvirksomhet.

Virkelig verdi:	Året 2018	Året 2017
Obligasjoner holdt til forfall	694 251	850 494
Obligasjoner utlån og fordringer	1 178 140	963 377
Sum obligasjoner til virkelig verdi (obl/sertifikater/utlån) iht IFRS 4.39Ea)	1 872 391	1 813 871

Andre finansielle eiendeler til virkelig verdi	6 550 422	6 685 626
--	-----------	-----------

Året 2018:	RM verdi e/ IAS 39	Virkelig verdi
Kreditrisikoklasse for obligasjoner og andre rente papirer iht IFRS 4.39Ea)		
BBB- til AAA	1 846 717	1 872 391
Sum verdi	1 846 717	1 872 391

NOTE 20 - SKATT

Morselskapet		NOK 1 000	Konsern	
2018	2017		2018	2017
		SAMMENHENG MELLOM RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD OG SKATTEGRUNNLAG		
647 688	1 121 180	Resultat før skattekostnad og andre resultatkomponenter	715 575	1 311 388
83 986	-322 701	Permanente forskjeller	32 105	-526 957
51 836	-98 349	Endring i midlertidige forskjeller	44 130	-79 465
	-568	- hvorav andre resultatkomponenter		-568
204 833		Overgangsregel ny skattelovgivning	204 833	
	-36 103	Andre forsikringstekniske avsetninger		-36 103
988 343	663 459	Grunnlag betalbar skatt resultatregnskapet	996 643	671 355
988 343	663 459	Grunnlag for betalbar skatt i balansen	996 643	671 355
-662	-663 459	Avgitt konsernbidrag med skattemessig virkning	-662	-663 459
	-18 000	Skattefradrag for kostnader til FoU (SkatteFUNN)		-18 000
246 920	-4 500	Betalbar skatt i balansen	248 995	-2 526
247 086	165 865	Betalbar skatt (25 % av grunnlag for betalbar skatt i balansen)	249 161	167 839
-64 167	24 587	Endring i utsatt skattefordel/skatt 25%	-62 241	19 866
35 106		Overgangsregel ny skattelovgivning	35 106	
	-4 500	Skattefradrag for kostnader til FoU (SkatteFUNN)		-4 500
	38 600	Justering som følge av korrigering av feil tidl år direkte mot ek		38 515
-539		Feil avsatt tidligere år	-539	
217 486	224 552	Skattekostnad før andre resultatkomponenter	221 487	221 720
	142	- hvorav skatt på andre resultatkomponenter		142
217 486	224 694	Sum skattekostnad	221 487	221 862
	568	Andre resultatkomponenter		568
	142	Skatt på andre resultatkomponenter		142
		MIDLERTIDIGE FORSKJELLER PR. 31.12.		
-5 098	-6 582	Driftsmidler	-34 030	-25 438
		Bygninger	418 117	
2 313	6 677	Pensjonsforpliktelse	2 313	6 677
26 309	74 256	Aksjer og verdipapirer	26 309	74 256
-26 573	-24 879	Fordringer	-26 573	-24 879
-298	-983	Andre forskjeller	-298	-983
1 732 023		Konto for utsatt inntektsføring (ny skattelovgivning)	1 732 023	
-924 489		Andre tekniske avsetninger (ny skattelovgivning)	-924 489	
804 187	48 489	Sum midlertidige forskjeller	1 193 372	29 633
	871 944	Regnskapsmessig oppløsning sikkerhetsavsetning		871 944
201 047	230 108	Balanseført netto utsatt skatt/ skattefordel (-)	298 343	225 394
		AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD		
161 922	280 295	25 % av resultat før skatt	178 894	327 847
20 997	-80 675	Permanente forskjeller (25 %) med resultateffekt	8 026	-131 739
182 919	199 620	Beregnet skattekostnad	186 920	196 108
	-9 026	Endring forsikringstekniske avsetninger som ikke inngår i utsatt		-9 026
	-4 500	Skattefradrag for kostnader til FoU (SkatteFUNN)		-4 500
	38 600	Justering som følge av korrigering av feil tidl år direkte mot ek		39 280
35 106		Overgangsregel ny skattelovgivning	35 106	
-539		Feil avsatt tidligere år	-539	
217 486	224 694	Sum skattekostnad	221 487	221 862

NOTE 21- AVSETNINGER/ANDRE FORPLIKTELSER

NOK 1 000	2018	2017
RTV avgift	-29 155	-26 391
Forvaltningshonorar	-446 941	-105 930
Gjeld trafikkforsikringsavgift (TFA)	-748 677	-384 660
Avsatt sluttvederlag	-298	-983
Avsatt gevinstprovisjon	-182	-182
Forpliktelser run off		-259
Øvrige	6 494	6 614
Sum andre forpliktelser SB1S AS	-1 218 760	-511 791
Andre forpliktelser i eiendomsselskapene	-11 294	-6 371
Sum andre forpliktelser SB1S konsern	-1 230 054	-518 162

NOTE 22 – ANDRE FORDRINGER

NOK 1 000	2018	2017
SOS, reiseoppgjør	10 391	11 875
Regresser ikke innbetalt	3 075	2 828
Pooler	8 969	16 440
Øvrige fordringer	554	653
Sum andre fordringer SB1S AS	22 990	31 797
Fordringer, tilhører eiendomsselskapene	17 407	5 624
Sum andre fordringer SB1S konsern	40 396	37 421

NOTE 23 - SALGSKOSTNADER

NOK 1000	2018	2017
Provisjoner eiebanker	596 930	610 472
Provisjoner øvrig	20 339	8 291
Andre salgskostnader	54 095	53 567
Sum	671 364	672 330

NOTE 24 - LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL ADMINISTRERENDE DIREKTØR, LEDENDE ANSATTE OG STYRET

NOK 1 000	Lønn	Annen godtgjørelse	Årets pensjons- kostnad
Ledende ansatte			
Turid Grotmoll			
Kyrre Skram			
Nils Tore Nilsen			
Jan K Kristoffersern			
Jon Holtan	4270	163	1056
Nina Juel Arstal			
Rune Hoff			
Christian Parelus			
Roar Skorge			
Mette Boquist			
Sum 2018	4270	163	1056
Sum 2017	3807	166	857

NOK 1 000	Honorar	Annen godtgjørelse
Styret		
Erik Gjellestad	282	
Kari Gisnås	205	
Glenn Sæther	205	
Mette Nord	205	
Turid Grotmoll		
Knut Francke (til 04.04.2018)		
Ingvild Myhre (fra 04.04.2018)	0	
Ole Jørgen Ørjavik (til 04.04.2018)	205	
Ronni Møller Pettersen (fra 04.04.2018)	0	
Lars Marthinsen	205	
Sum 2018	1512	
Sum 2017	1475	

Honorar til revisor:	2018	2017
- herav ordinær revisjon (inkl. MVA)	619	580
- herav andre tjenester utenfor revisjonen (inkl.MVA)	150	

Ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør og ledende ansatte avtale om etterlønn i 12 måneder etter avtalt oppsigelsesperiode på 6 måneder.

I gjeldende avtale for administrerende direktør er det regulert at stillingens pensjonsalder for alderspensjon i dag er 67 år og stillingens førtidspensjonsalder er 62 år. Førtidspensjonen tilsvarende 70% av avtalt årslønn på fratredelsestidspunktet. Etter 67 år er pensjonen i henhold til selskapets ordinære pensjonsordning. Rett til førtidspensjon er betinget av at administrerende direktør er ansatt i selskapet ved fylte 62 år og gir således ikke rett til delvis opptjening.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har kun fastlønn og ikke variable godtgjørelse. Siste andel av tidligere opptjent og utsatt bonus er ubetalt i 2018 til et fåtall ledere som tidligere hadde individuelle bonusordninger. Den utsatte bonusutbetalingen er relatert

til avkastning på syntetiske egenkapitalbevis basert på utvalgte egenkapitalbevis og aksjer i SpareBank 1 Gruppens eierbanker. Styret tar årlig stilling til om det er forhold som tilsier at det ikke bør utbetales utsatt bonus.

Lønn til ledende ansatte betales fra det selskapet den ansatte er ansatt i. Jon Holtan er eneste ledende ansatte som er ansatt i SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Resterende ledende ansatte er ansatt i SpareBank 1 Forsikring AS og SpareBank 1 Gruppen AS.

Det foreligger ingen forpliktelse overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret.

NOTE 25 - VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

KONSERNETS TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER:

Det overordnede prinsipp for transaksjoner mellom SpareBank 1 Skadeforsikring og nærstående parter er at disse skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår. For tjenester ytet direkte til konsernselskaper, samt for fellestjenester som SpareBank 1 Gruppen AS utfører for datterselskaper og Alliansen gjennom Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA, benyttes kostnadsdelingsprinsippet uten fortjenestepåslag.

NOK 1 000

Salg av tjenester:	2018	2017
Morselskapet	9 985	9 061
Andre nærstående parter	126 006	109 703
Kjøp av tjenester		
Morselskapet	5 050	5 372
Andre nærstående parter (inkluderer provisjon til eierbankene)	1 139 936	1 101 894
Balanseposter som følge av kjøp og salg av tjenester		
Morselskapet*	-	-27
Andre nærstående parter*	91 905	-33 668
	-	-
Leieavtaler		
Morselskapet	45 675	41 754

*Fordringer og kortsiktig gjeld til nærstående parter relaterer seg i hovedsak til kjøp og salg av tjenester. Fordringene er usikret. Både fordringer og kortsiktig gjeld er ikke rentebærende.

Godtgjørelser til ansatte i konsernledelsen og styret er omhandlet i note 24.

NOTE 26 - PLIKTIGE FONDSAVSETNINGER

AVSETNING TIL NATURSKADEFOND

NOK 1 000	2018	2017
Opptjent naturskadepremie for egen regning	113 458	109 028
Inntrufne erstatninger for egen regning	-52 728	-77 040
Refusjon naturskadepool	2 757	1 987
Årets avsetning til naturskadefondet	63 487	33 976
Naturskadefondet 01.01	865 602	831 626
Årets avsetning til naturskadefondet	63 487	33 976
Naturskadefondet 31.12	929 089	865 602

AVSETNING TIL GARANTIFOND

NOK 1 000	2018	2017
Garantifond 01.01	244 018	241 891
Årets avsetning til Garantifond	7 015	2 127
Garantifond 31.12	251 032	244 018

NOTE 27 - ANDRE TEKNISKE AVSETNINGER

NOK 1 000	2018	2017
Andre tekniske avsetninger per 01.01	912 103	709 442
Årets tekniske avsetninger	30 841	68 337
Direkte belastet	-18 456	-19 986
Korrigert feil tidligere år		154 310
Andre tekniske avsetninger per 31.12	924 489	912 103

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har kollektive forsikringsavtaler hvor LOs medlemmer er forsikringstakere. De kollektive forsikringsavtalene omfatter Kollektiv hjem og LOs Fritidsforsikring. Selskapet har kontakt med kundene ved skadeoppgjør, og distributørene har kontakten ved øvrige spørsmål. Selskapet får en godtgjørelse av LO for skadebehandling og kundeoppfølging. Resultatet på ordningene blir avsatt til et særskilt fond under Andre tekniske avsetninger. Forsikringsselskapet er ansvarlig overfor den enkelte skadelidte uavhengig av økonomien i fagforbundet. Det har i både i 2018 og 2017 vært overskudd på ordningen som er blitt tillagt fondet. Fondet blir ikke medregnet i selskapets solvenskapital.

NOTE 28 – SOLVENS II KAPITALKRAV

Selskapets er forpliktet til å beregne og rapportere i henhold til Solvens II for SpareBank 1 Skadeforsikring AS. I Solvens II-balansen verdsettes alle eiendeler og forpliktelser til markedsverdi. Dette medfører vesentlige endringer, sammenlignet med regnskapsregelverket, med hensyn til hvordan forpliktelsene verdsettes. For eiendeler er de mest vesentlige endringene knyttet til at hold-til-forfall obligasjoner og eiendomsdøtre verdsettes til markedsverdi, at immaterielle eiendeler verdsettes til null i Solvens II-balansen og reklassifisering av kundefordringene.

Pr. 31.12.2018 utgjør differansen mellom den regnskapsverdien og markedsverdien av forsikringstekniske avsetninger 2 977 MNOK. Denne differansen inngår i justering av tekniske avsetninger og inkluderer verdien av kollektiv hjem ordningen. Under Solvens II består forsikringstekniske avsetninger av et beste estimat og en risikomargin. Beste estimat skal utgjøre forventningsverdien av diskonterte fremtidige kontantstrømmer. Risikomargin er et påslag som skal reflektere kapitalkostnaden et annet selskap vil ha ved overtakelse av selskapets forpliktelser.

FORPLIKTELSE

Tabellen viser endringer i forpliktelsene under Solvens II sammenlignet med regnskapsverdi pr. 31.12.2018.

Forpliktelser pr. 31.12.18 (MNOK)	Solvens II verdi	Regnskaps- verdi	Differanse
Forsikringstekniske avsetninger	3 985	6 962	-2 977
Utsatt skatt	279	201	78
Derivater	68	24	43
Andre forpliktelser	2 982	1 922	1 060
Uendrede poster	96	96	
Totale forpliktelser	7 410	9 205	-1 795

EIENDELER

Tabellen viser endringer i eiendelene under Solvens II sammenlignet med regnskapsverdi pr. 31.12.2018.

Eiendeler pr. 31.12.18 (MNOK)	Solvens II verdi	Regnskaps- verdi	Differanse
Immaterielle eiendeler		49	-49
Eiendomsdøtre	1 665	936	729
Investeringer ekskl. Hold til forfall obligasjoner og Derivater	6 544	6 545	0
Hold til forfall obligasjoner	1 878	1 852	26
Derivater	44	0	43
Utestående hos reassurandører	171	217	-46
Kundefordringer	493	2 249	-1 756
Uendrede poster	398	398	
Totale eiendeler	11 193	12 246	-1 053

SOLVENSKAPITAL

Selskapets solvenskapital består pr. 31.12.2018 av basiskapital – kapitalgruppe 1 og basiskapital - kapitalgruppe 2 hvor verdien av naturskadefondet utgjør kapitalgruppe 2. Solvenskapitalen beregnes som differansen mellom verdien av eiendeler og forpliktelser.

I henhold til Solvens II-forskriften deles solvenskapitalen inn i tre kapitalgrupper oppgitt i tabellen nedenfor.

Solvenskapital pr. 31.12.18 (MNOK)	Total	Tier 1	Tier 1	Tier 2	Tier 3
		ubegrenset	begrenset		
Innskutt egenkapital	132	132			
Annen innskutt egenkapital	319	319			
Overkurs	367	367			
Opptjent egenkapital inkl. årets overskudd etter antatt	1 042	1 042			
Naturskadekapital	929			929	
Justering av eiendeler	-1 053	-1 053			
Justering av forpliktelser	2 168	2 168			
Andre forpliktelser	-122	-122			
Total solvenskapital	3 783	2 854		929	

Hele selskapets solvenskapital på 3 783 MNOK kan benyttes til å dekke solvenskapitalkravet.

SOLVENSKAPITALKRAV OG SOLVENSMARGIN

Selskapet beregner solvenskapitalkravet ved bruk av standardmetoden i henhold til Solvens II forskriften. Solvenskapitalkravet beregnes ved å stresse de estimerte markedsverdiene med forhåndsdefinerte stress etter standardmetoden gitt av Solvens II regelverket.

Solvenskapitalkrav SB1S AS	MNOK
Brutto tall risikomoduler	31.12.2018
Markedsrisiko	970
Skadeforsikringsrisiko	1 529
Helseforsikringsrisiko	566
Motpartsrisiko	143
Kapitalkrav før diversifisering totalrisiko	3 208
Korrelasjonseffekt totalrisiko	-980
Kapitalkrav før operasjonell risiko	2 228
Operasjonell risiko	175
Risikoreduserende effekt av utsatt skattefordel	-601
Kapitalkrav	1 802
Solvenskapital	3 783
Solvensmargin	210%
Minstekapitalkrav	789
Minstekapitalkrav før anvendelse av nedre og øvre grense	789

Selskapets solvensmargin pr. 31.12.2018 er på 210 prosent uten bruk av overgangsregler.

Selskapets største risikoeksponering er skadeforsikringsrisiko etterfulgt av markedsrisiko og helseforsikringsrisiko.

NOTE 29 - EGENKAPITAL

Den innskutte egenkapitalen består av 1.320.000 aksjer, hver pålydende 100 kr. Aksjene gir lik stemmerett.

Sparebank 1 Gruppen AS eier alle aksjene

Selskapets totale egenkapital 31.12.18 utgjør 4.055 mill. kroner, og fordeler seg slik:

NOK 1 000 000	31.12.2018
Aksjekapital	132
Overkursfond	367
Innskutt egenkapital	319
Sum innskutt egenkapital	819
Opptjent egenkapital	2 806
Sum egenkapital SB1S konsern	3 625

NOTE 30 – HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Den 24. september signerte Sparebank 1 Gruppen AS og DNB ASA en transaksjonsavtale for å slå sammen de heleide skadeforsikringselskapene Sparebank 1 Skadeforsikring AS og DNB Forsikring AS, ved at DNB Forsikring AS fusjonerer med Sparebank 1 Skadeforsikring AS som overtagende selskap. Fusjonen ble, etter godkjenning fra Finanstilsynet den 19. desember 2018, gjennomført 1. januar 2019. Transaksjonsdatoen er således satt til 1. januar 2019.

Fusjonen ble gjennomført med på forhånd avtalte markedsverdier av Sparebank 1 Skadeforsikring AS og DNB Forsikring AS, hvorav førstnevnte har blitt verdsatt til NOK 10,800m og sistnevnte til NOK 2,700m. Etter fusjonen vil Sparebank 1 Skadeforsikring AS, bytter navn til Fremtind Forsikring AS, være eid 80% av Sparebank 1 Gruppen AS og 20% av DNB ASA. For å oppnå den omforente endelige eierfordeling vil DNB ASA i forbindelse med gjennomføringen av fusjonen kjøpe, til avtalt markedsverdi, et slikt antall aksjer i Sparebank 1 Skadeforsikring AS fra Sparebank 1 Gruppen AS, slik at selskapet eies med 65% av Sparebank 1 Gruppen AS og 35% av DNB ASA. DNB ASA vil også, mot et vederlag, få en opsjon til å kjøpe ytterligere 5% av aksjene i selskapet. Vederlaget for opsjonen er antatt å være lik virkelig verdi av opsjonen. Totalt vederlag overført til DNB ASA i transaksjonen er derfor NOK 2,700m. Fordelingen av stemmerettighetene i selskapet er tilsvarende som aksjeeierandelen.

Fusjonen har blitt gjennomført for å legge til rette for et samarbeid hvor Sparebank 1 Skadeforsikring AS skal gi eierne en solid markedsposisjon på forsikringsområdet. Etter fusjonen vil selskapet være det tredje største skadeforsikringselskapet i Norge. Det vil også legge til rette for ny utvikling av innovative kundeløsninger og produkter.

I forbindelse med fusjonen vil det bli innregnet immaterielle eiendeler og goodwill i Sparebank 1 Skadeforsikring AS. De foreløpige identifiserte immaterielle eiendelene er kunderelasjoner og distribusjonsavtalen med DNB ASA. Goodwill består av økonomiske fordeler som ikke kan innregnes separat, slik som markedsposisjon, inntekts- og kostnads-synergier og arbeidsstyrke.

Virkelig verdi per overdratt balansepost

NOK millioner	Bokført verdi før fusjon	Virkelig verdi justering ¹⁾	Virkelig verdi fusjonsdato ¹⁾
Goodwill og immaterielle eiendeler	133	1,740	1,872
Forsikringsrelaterte eiendeler	2,709	-	2,709
Fordringer m.m	827	-	827
Totale eiendeler	3,669	1,740	5,409
Ansvarlig lånekapital	250	-	250
Forsikringsrelaterte forpliktelse	2,127	-	2,127
Utsatt skatteforpliktelse	107	-	107
Andre forpliktelse	224	-	224
Totale forpliktelse	2,709	-	2,709
Netto identifiserte eiendeler og forpliktelse	960	1,740	2,700
Totalt vederlag			2,700

¹⁾ Merk at kjøpsprisallokeringen ovenfor må anses som foreløpig og at det ikke har blitt gjennomført en vurdering av endringer i utsatt skatteforpliktelse som følge av de overdratte eiendelene. Endring i utsatt skatteforpliktelse vil øke goodwill tilsvarende.

Innregnet goodwill er ikke antatt å være skattemessig fradragsberettiget.

KPMG AS
Særdølsveien 6
Postboks 7000 Majorstuen
0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Skadeforsikring AS' årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på NOK 430 202 000 og et overskudd i konsernregnskapet på NOK 494 088 000. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 Skadeforsikring per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet SpareBank 1 Skadeforsikring per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statautoriserte revisorer - medlemmer av Den norske Revisorforbund

Offiserer

Oslo	Elverum	Mo i Rana	Sjøst
Ålesund	Finnset	Molde	Stein
Bergen	Haugland	Skien	Tromsø
Bodø	Kislevik	Sandnessjøen	Tynset
Drammen	Kristiansund	Stavanger	Ålesund

Revisors beretning - 2018
SpareBank 1 Skadeforsikring

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og årsregnskapsforskriften for skadeforsikringsforetak. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med regnskapslovens regler og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings praksis i Norge.

Oslo, 11. mars 2019
KPMG AS

Geir Moen

Geir Moen
Statsautorisert revisor

